

**T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI**

MUHASEBE VE FİNANSMAN ALANI

**MALİ TABLOLAR
344MV0052**

Ankara, 2011

-
- Bu modül, mesleki ve teknik eğitim okul/kurumlarında uygulanan Çerçeve Öğretim Programlarında yer alan yeterlikleri kazandırmaya yönelik olarak öğrencilere rehberlik etmek amacıyla hazırlanmış bireysel öğrenme materyalidir.
  - Millî Eğitim Bakanlığınca ücretsiz olarak verilmiştir.
  - **PARA İLE SATILMAZ.**

İÇİNDEKİLER

AÇIKLAMALAR	ii
GİRİŞ	1
ÖĞRENME FAALİYETİ- 1	2
1. HESAP	2
1.1. Hesap Kavramı.....	2
1.2. Hesabın Şekli	2
1.3. Hesaplara İlişkin Terimler	3
1.4. Hesapların İşleyiş Kuralları	6
1.4.1. Bilanço Hesaplarının İşleyiş Kuralları.....	6
1.4.2. Gelir Tablosu Hesaplarının İşleyiş Kuralları:	7
1.5. Hesap Planı	8
1.5.1. Hesap Çerçevesi	9
1.5.2. Tek Düzen Hesap Planı	11
UYGULAMA FAALİYETİ	20
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	22
ÖĞRENME FAALİYETİ- 2	26
2. MUHASEBENİN TANIMI VE TEMEL KAVRAMLARI.....	26
2.1. Muhasebenin Tanımı.....	26
2.2. Muhasebenin Temel İlkeleri	27
2.3. Temel Mali Tablolar	30
2.3.1. Bilânço.....	30
2.3.2. Bilânço İlkeleri	30
2.4. Bilânçonun Biçimsel Yapısı.....	31
2.4.1. Varlık Kavramı ve Unsurları	33
2.4.2. Kaynak Kavramı ve Unsurları	34
2.5. Bilânçonun Temel Denkliği	35
2.6. Varlık ve Kaynaklardaki Değişmelerin Bilânçoda İzlenmesi	36
2.7. Bilânço Düzenlenmesi	38
2.7.1. Açılış Bilânçosu Düzenlenmesi.....	38
2.7.2. Kapanış Bilânçosu Düzenlenmesi	41
UYGULAMA FAALİYETİ	43
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	45
ÖĞRENME FAALİYETİ- 3	49
3. GELİR TABLOSU.....	49
3.1. Gelir Tablosu İlkeleri.....	49
3.2. Gelir Tablosunun Biçimsel Yapısı	51
3.3. Gelir Tablosunun Türleri	53
3.3.1. Hesap Tipi Gelir Tablosu.....	53
3.3.2. Rapor Tipi Gelir Tablosu.....	54
3.4. Gelir Tablosu ve Bilânço İlişkisi	55
3.5. Gelir Tablosu Uygulaması	56
UYGULAMA FAALİYETİ	66
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	67
MODÜL DEĞERLENDİRME	70
CEVAP ANAHTARLARI	76
KAYNAKÇA	82

AÇIKLAMALAR

MODÜLÜN KODU	344MV0052
ALAN	Muhasebe ve Finansman
DAL/MESLEK	Dış Ticaret Ofis Elemanı
MODÜLÜN ADI	Mali Tablolar
MODÜLÜN TANIMI	Dış ticarete yönelik hesap planının oluşturulduğu ve temel tabloların düzenlendiği öğrenme materyalidir.
SÜRE	40/16
ÖN KOŞUL	Öğrenci mesleki yabancı dil 1 ve 2 modüllerini almış olmalıdır
YETERLİK	Mali tabloları düzenlemek
MODÜLÜN AMACI	Genel Amaç İşletmenin hesap planını ve kayıt sistemini işin özelliğine göre oluşturabilecek, temel mali tabloları düzenleyebileceksiniz. Amaçlar 1. İşletmenin niteliğine göre hesap planını oluşturabileceksiniz. 2. Tek Düzen Muhasebe Sistemi kurallarına uygun olarak bilânço düzenleyebileceksiniz. 3. Tek Düzen Muhasebe Sistemi kurallarına uygun olarak gelir tablosunu düzenleyebileceksiniz.
EĞİTİM ÖĞRETİM ORTAMLARI VE DONANIMLARI	Bilgisayar, muhasebe paket programı, yazıcı, sarf malzemeleri, form belgeler.
ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME	Modülün içinde yer alan her faaliyetten sonra, verilen ölçme araçlarıyla kazandığınız bilgileri ölçerek kendi kendinizi değerlendireceksiniz. Öğretmen, modül sonunda size ölçme aracı (çoktan seçmeli, doğru yanlış vb.) uygulayarak modül uygulamaları ile kazandığınız bilgileri ölçerek sizi değerlendirecektir.

GİRİŞ

Sevgili Öğrenci,

Bilgi teknolojisi alanındaki gelişmeler ve küreselleşme muhasebe eğitimi ve uygulamalarını da etkilemiş, bu etkileşime paralel olarak işletmelerin muhasebe sistemlerini daha sağlıklı kurmaya sevk etmiştir. Bu nedenle; muhasebe bilgilerinin karar alma durumunda bulunan ilgililere yeterli ve doğru olarak ulaştırılması, farklı alanda çalışan işletmelerle aynı işletmelerin farklı dönemlerinin karşılaştırılmalarının yapılması, mali tablolarda yer alan hesap isimlerinin tüm kesimler için aynı anlamı ifade etmesi, muhasebede terim birliğinin oluşturulması ve muhasebe bilgilerinin anlaşılır olması, işletmeler ile ilgililer arasında güven unsurunun oluşturulması esas alınarak ülkemizde tek düzen muhasebe sistemi geliştirilmiş ve 1 Ocak 1994 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur.

Böylece işletmeler aynı temel kavramları esas almakta, aynı tablo ilkelerini uymakta ve aynı hesap planını uygulayarak mali tablolar düzenlemektedir.

Bu çalışmanın amacı da ülkemizde 1 Ocak 1994 tarihinden itibaren uygulamaya konulan tek düzen muhasebe sistemini size tanıtmaktır.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 1

AMAÇ

İşletmenin niteliğine göre hesap planını oluşturabileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Çevrenizdeki Serbest Muhasebeci ve Mali Müşavirlerden tekdüzen muhasebe sistemi hakkında bilgi edinerek bu bilgileri rapor halinde sınıfa getirerek arkadaşlarınızla paylaşınız.

1. HESAP

1.1. Hesap Kavramı

İşletmelerde ticari işlemler sonunda varlık, kaynak, gelir ve giderlerde değişimler meydana gelmektedir. Bu değişimlerin her birinin bilanço ve gelir tablosu üzerinde izlenmesi çok zordur. Yani her mali işlem için bilanço veya gelir tablosu düzenlemek hem zordur hem de işlem sayısı arttıkça içinden çıkılmayacak karışıklıklara neden olur. Bu karışıklıklara meydan vermemek için meydana gelen değişiklikler dönem içinde önce hesap adı verilen çizelgelere kaydedilir. Buradan topluca bilanço ve gelir tablosuna aktarılır.

Hesap; işletme bilanço ve gelir tablosundaki değerlerden dönem içinde meydana gelen değişikliklerin kaydedildiği çizelgedir.

1.2. Hesabın Şekli

Bir hesabın sol kısmına borç, sağ kısmına alacak tarafı denilmektedir. Hesabın her iki yanında kaydın yapıldığı tarih, işlemle ilgili açıklama ve parasal tutar için ayrılmış sütunlar bulunur. Her hesabın bir adı vardır.

BORÇ			..... HESABI			ALACAK		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR

Şekil 1.1 .Açık hesap

BORÇLU TARAF

ALACAKLI TARAF

1.3. Hesaplara İlişkin Terimler

Hesap açmak: Bir hesabın borç yada alacak tarafına kayıt yapılmasıdır.

BORÇ ALACAK			KASA HESABI		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
27.06.06	Peşin mal satışı	500 TL			

Şekil 1.2: Açık Hesap

Örneğimize göre; başlığa bakıldığında öncelikle bir “Kasa Hesabı” oluşturulmuş ve bu hesabın borç tarafına yapılan ilk kayıt ile hesap açılmıştır. İlk kayıt alacak tarafında da yer alabilirdi. Önemli olan hesabın bir tarafında kayıt olmasıdır

Hesabın borçlandırılması: Bir hesabın borç tarafına kayıt yapılmasıdır.

BORÇ ALACAK			BANKA HESABI		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
28.06.06	Bankaya para yatırılması	350 TL			

Şekil 1.3. Açık hesap

Örneğimizde bir banka hesabı açılmış ve hesabın borç tarafına kayıt yapılarak hesap borçlandırılmıştır

Hesabın alacaklandırılması: Bir hesabın alacak tarafına kayıt yapılmasıdır.

BORÇ ALACAK			TİCARİ MAL HESABI		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
			01.07.06	Ticari mal satışı	1.500 TL

Şekil 1.4. Hesabın alacaklandırılması

Örneğimizde bir ticari mal hesabı açılmış ve hesabın alacak tarafına kayıt yapılarak hesap alacaklandırılmıştır.

Hesabın kalan(bakiye vermesi): Bir hesabın borç yada alacağının birbirinden farklı tutarda olmasıdır.

Borç	ALICILAR HESABI	Alacak
800		600

Şekil 1.5. Borç kalanı veren hesap

Borç	SATICILAR HESABI	Alacak
	200	700

Şekil 1.6. Alacak kalanı veren

Bir hesabın;

Borç tarafı toplamı,alacak tarafı toplamından büyük ise hesap,**borç kalanı** verir.

Borç tarafı toplamı,alacak tarafı toplamından küçük ise hesap,**alacak kalanı** verir

Şekil 2.5. e bakıldığında alıcılar hesabının borç tutarı 800 TL, alacak tutarı 600 TL olarak görülmektedir. Borç tutarı daha fazladır. Bu nedenle aradaki 200 TL farka borç kalanı denir. Aradaki 200 TL fark bizim alıcılardan alacağımızı göstermektedir.

Şekil 2.6. ya bakıldığında satıcılar hesabının borç tutarı 200 TL, alacak tutarı 700 TL olarak görülmektedir. Alacak tutarı daha fazladır. Bu nedenle aradaki 500 TL farka alacak kalanı denir. Aradaki 500 TL fark bizim satıcılara olan borcumuzdur.

Resim1.1: Muhasebede doğru hesaplama çok önemlidir

Hesap kalanının ne anlama geldiğini anlamak için bir örnek daha yapalım:

Borç	KASA HESABI	Alacak
800		300

Resim1.2. Muhasebede hız önemlidir

Kasa hesabının borç tarafında 800 TL, alacak tarafında 300 TL vardır. Borç tarafı daha fazla olduğu için 500 TL borç kalanıdır. Bu sonuç işletmenin kasasında 500 TL bulunduğunu ifade etmektedir.

Hesabın kırmızı(eksi) bakiye vermesi: Borç kalanı vermesi gereken bir hesabın alacak, alacak kalanı vermesi gereken bir hesabın borç bakiyesi vermesi durumudur. Bu geçici bir durumdan veya bir yanlıştan kaynaklanabilir.

Örnek: Bir işletmenin belli bir tarihteki kasa hesabının durumu aşağıdaki gibidir:

BORÇ ALACAK			KASA HESABI		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
03.01.07	...nu lu ft.karşılığı peşin		15.02.07	Satıcılara ödenen	
12.02.07	mal sat.	1.000	17.03.07	...makbuz karşılığı kira	3.000
15.03.07	...nu lu makbuz karşılığı	1.600		ödemesi	800
	...nu lu belge karşılığı	400			
		3.000			3.800

Şekil1.7. Kasa Hesabı

Kasa hesabının borç toplamı (3.000 TL), alacak toplamından (3.800 TL) küçük olduğu için hesap, alacak kalanı (3.000 TL-3.800 TL :-800 TL) verir. Borç kalanı vermesi gerekirken alacak kalanı verdiği için kırmızı(eksi) bakiye verdiği görülmektedir.

Aktif karakterli hesap: Açılışı borç tarafından yapılan ve her zaman borç kalanı veren hesaptır. Bu tür hesaplar bilançonun aktifinde yer alır.

Örnek: kasa hesabı, banka hesabı.

Pasif karakterli hesap: Açılışı alacak tarafına yapılan ve her zaman alacak kalanı veren hesaptır. Bu tür hesaplar bilançonun pasifinde yer alır.

Örnek: Sermaye hesabı,satıcılar hesabı.

Hesabın kapanması: Bir hesabın borç ve alacak tarafı toplamalarının birbirine eşitlenmesine ve toplamlarının altına çift çizgiyle çizilmesine hesabın kapanması denir. Veya hesabın kalan vermemesi denir.

Örnek:

BORÇ ALACAK			KASA HESABI		
TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR	TARİH	AÇIKLAMA	TUTAR
04.01.07	...nu lu faturayla mal satışı		05.01.07	Satıcıya ödenen	1.500
20.01.07	...nu lu faturayla mal satışı	1.900	22.01.07	Bankaya yatırılan	2.000
		1.600			
		3.500			3.500

Şekil1.8. Hesabın kapanması

Kasa hesabının borç toplamı(3.500 TL)ile alacak toplamı (3.000 TL) birbirine eşit olduğu için hesap, kalan (3.500-3.500:0)vermemektedir.

1.4. Hesapların İşleyiş Kuralları

İşletmenin ticari işlemleri sonucu meydana gelen artış ve azalışların hesabın hangi tarafına kaydedileceği çok önemlidir. Hesapların işleyişine ilişkin bu kuralları belirlemek için hesapları önce bilanço ve gelir tablosu şeklinde incelemek gerekir.

1.4.1. Bilanço Hesaplarının İşleyiş Kuralları

Bilanço hesapları, bilançonun aktif ve pasif tarafında yer alan varlık ve kaynak hesaplarından oluşur.

AKTİF	BİLANÇO	PASİF
I-DÖNEN VARLIKLAR		III-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
100-200 arası hesaplar		300-400 arası hesaplar
II-DURAN VARLIKLAR		IV-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
200-300 arası hesaplar		400-500 arası hesaplar
	V-ÖZKAYNAKLAR	
	500-600 arası hesaplar	

Şekil 1.9. Bilanço hesapları

Şekilde görüldüğü gibi bilanço iki kısımdan oluşmaktadır.

- Aktif (Varlık) Hesapları: Dönen varlıklar ve duran varlıklar olarak ikiye ayrılır.
- Pasif (Kaynak) Hesapları: Kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve özkaynaklar olarak üçe ayrılır.

Varlık hesapları: İşletmenin sahip olduğu mevcut ve alacakların izlendiği hesaplardır. Bu hesaplarda ilk kayıt ve artışlar hesabın borcuna, azalışlar ise alacağına yazılır.

Bu durum hesaplar üzerinde şöyle gösterilir:

BORÇ	VARLIK HESABI	ALACAK
İLK KAYIT ve ARTIŞLAR(+)	AZALIŞLAR(-)	

Şekil 1.10 Varlık hesabı

Kaynak hesapları: İşletmenin sermaye borçlarının izlendiği hesaptır. Bu hesaplardan ilk kayıt ve artışlar hesabın alacağına azalışlar ise borcuna yazılır.

Bu durum hesaplar üzerinde şöyle gösterilir.

BORÇ	KAYNAK HESABI	ALACAK
AZALIŞLAR(-)	İLK KAYIT ve ARTIŞLAR(+)	

Şekil 1.11. Kaynak hesabı

1.4.2. Gelir Tablosu Hesaplarının İşleyiş Kuralları:

Gelir hesapları: Gelir, işletmenin faaliyeti sonucunda sermayede meydana gelen artıştır. Bu nedenle bir gelir elde edildiğinde ilgili gelir hesabı alacaklandırılır.

Gelir hesap üzerinde aşağıdaki gibi gösterilir:

BORÇ	...GELİR HESABI	ALACAK
AZALIŞLAR(-)	İLK KAYIT ve ARTIŞLAR(+)	

Şekil 1.12. Gelir hesabı

Gider hesapları: Gider,sermayede meydana gelen azalıştır.Bu nedenle bir gider yapıldığında ilgili gider hesabı borçlandırılır.

Gider hesap üzerinde aşağıdaki gibi gösterilir:

BORÇ	GİDER HESABI	ALACAK
İLK KAYIT ve ARTIŞLAR(+)	AZALIŞLAR(-)	

Şekil 1.13. Gider hesabı

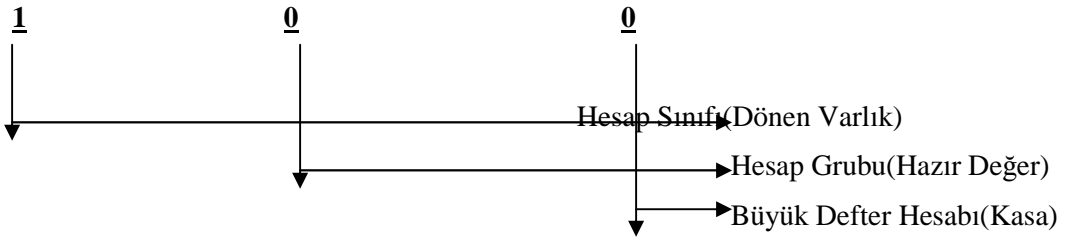
1.5. Hesap Planı

İşletme faaliyet konusu ve alanına göre kullanacağı hesapları önceden belirler ve bunların bir listesini yapar. Hesaplar belirli bir düzene göre sıralanır ve gruplanır.

Bir işletmede kullanılacak hesapların gruplandırılmış olarak yer aldığı listeye hesap planı denir. Hesap planı oluşturulurken uyulması gereken bazı kurallar vardır:

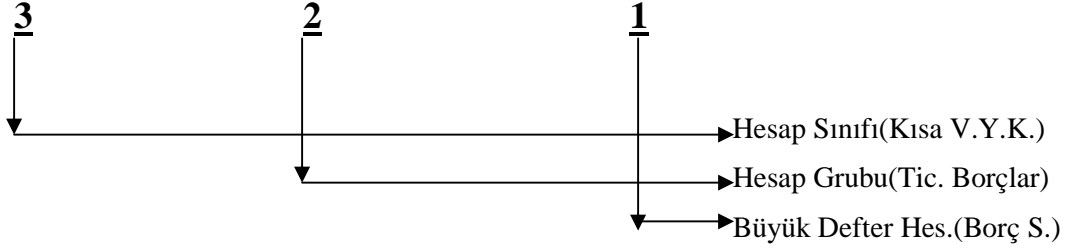
- Hesaplar ihtiyaçlara cevap verecek şekilde belirlenmelidir.
- İşletme için gerekli hesaplar açılmalıdır.
- Bilanço ve gelir tablosunun hızlı hazırlanmasına olanak sağlamalıdır.
- Hesap planı muhasebenin temel kavramlarına uygun olmalıdır.
- Hesap planı değişikliklere imkân verecek esnek bir yapıda olmalıdır.

Hesap planında hesaplar desimal (ondalık) sisteme göre kodlanır. Örneğin 100 Kasa Hesabı'nı ele alalım:

Hesap planını alıp incelediğinizde 100 Kasa Hesabının Hazır Değerler grubu altında yer aldığını, hazır değerlerin de Dönen Varlıklar kalemlerinden birisi olduğunu göreceksiniz.

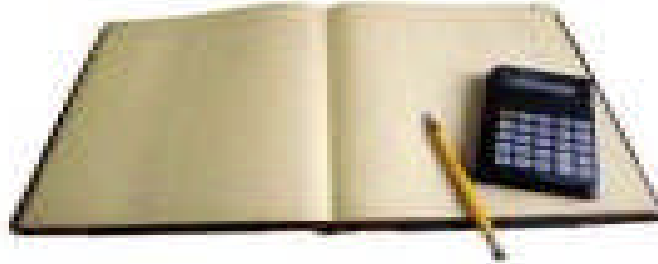
Aynı şekilde 321 Borç Senetleri hesabını inceleyelim:

Hesap planına baktığımızda 321 Borç Senetlerinin Ticari Borçlar grubu altında yer aldığını, ticari borçların da Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar kalemlerinden biri olduğu görülmektedir

1.5.1. Hesap Çerçevesi

Hesap çerçevesi muhasebe defter kayıtlarında kullanılacak hesapların toplandığı grupları ifade etmektedir. Bilançoda yer alan ana gruplar hesap sınıfı, alt gruplarda hesap grupları olarak ifade edilmektedir. Bir başka ifade ile hesap çerçevesi “hesap sınıfları” ve “hesap grupları”ndan oluşmaktadır.

Resim 1.3: Hesap kavramı

Hesap Sınıfları	Hesap Grupları
1.DÖNEN VARLIKLAR	10 Hazır Değerler 11 Menkul Kıymetler 12 Ticari Alacaklar 13 Diğer Alacaklar 15 Stoklar 17 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri 18 Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Tahakkuku 19 Diğer Dönen Varlıklar

2.DURAN VARLIKLAR	22 Ticari Alacaklar 23 Diğer Alacaklar 24 Mali Duran Varlıklar 25 Maddi Duran Varlıklar 26 Maddi Olmayan Duran Varlıklar 27 Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar 28 Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkuku 29 Diğer Duran Varlıklar
3.KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	30 Mali Borçlar 32 Ticari Borçlar 33 Diğer Borçlar 34 Alınan Avanslar 35 Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hak edişleri 36 Ödenecek Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülükler 37 Borç ve Gider Karşılıkları 38 Gelecek Aylara Ait Gelirler Ve Gider Tahakkukları 39 Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
4.UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	40 Mali Borçlar 42 Ticari Borçlar 43 Diğer Borçlar 44 Alınan Avanslar 47 Borç ve Gider Karşılıkları 48 Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları 49 Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
5.ÖZ KAYNAKLAR	50 Ödenmiş Sermaye 52 Sermaye Yedekleri 53 Kar Yedekleri 57 Geçmiş Yıllar Karları 58 Geçmiş Yıllar Zararları 59 Dönem Net Karı (Zararı)

6.GELİR TABLOSU HESAPLARI	60 Brüt Satışlar 61 Satış İndirimleri (-) 62 Satışların Maliyeti (-) 63 Faaliyet Giderleri (-) 64 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Karlar 65 Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar 66 Finansman Giderleri 67 Olağan Dışı Gelir ve Karlar 68 Olağan Dışı Gider ve Zararlar 69 Dönem Net Karı (Zararı)
7.MALİYET HESAPLARI	7/A Seçeneği 7/B Seçeneği
8.SERBEST	
9.NAZİM HESAPLAR	

1.5.2. Tek Düzen Hesap Planı

1. DÖNEN VARLIKLAR

10-HAZIR DEĞERLER

- 100-KASA
- 101-ALINAN ÇEKLER
- 102-BANKALAR
- 103-VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)
- 108-DİĞER HAZIR DEĞERLER

11-MENKUL KIYMETLER

- 110-HİSSE SENETLERİ
- 111-ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI
- 112-KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI
- 118-DİĞER MENKUL KIYMETLER
- 119-MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)

12-TİCARİ ALACAKLAR

- 120-ALICILAR
- 121-ALCAK SENETLERİ
- 122-ALCAK SENETLERİ REESKONTU(-)
- 124-KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ(-)
- 126-VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
- 127-DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
- 128-ŞÜPELİ TİCARİ ALACAKLAR
- 129-ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI(-)

13-DİĞER ALACAKLAR

- 131-ORTAKLARDAN ALACAKLAR
- 132-İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
- 133-BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
- 135-PERSONELDEN ALACAKLAR
- 136-DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
- 137-DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU(-)
- 138-ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR
- 139-ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI(-)

14-STOKLAR

- 150-İLK MADDE VE MALZEME
- 151-YARI MAMÜLLER-ÜRETİM
- 152-MAMÜLLER
- 153-TİCARİ MALLAR
- 157-DİĞER STOKLAR
- 158-STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)
- 159-VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

17-YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ

- 170-YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
- 178-YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME KAYDI
- 179-TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR

18-GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

- 180-GELECEK AYLARA AİT GİDERLER
- 181-GELİR TAHAKKUKLARI

19-DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

- 190-DEVREDEN KDV
- 191-İNDİRİLECEK KDV
- 192.DİĞER KDV
- 193-PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE FONLAR
- 195-İŞ AVANSLARI
- 196-PERSONEL AVANSLARI
- 197-SAYIM VE TESELLİM NOKSANLARI
- 198-DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR
- 199-DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI(-)

2.DURAN VARLIKLAR

22-TİCARİ ALACAKLAR

- 220-ALICILAR
- 221-ALACAK SENETLERİ
- 222-ALACAK SENETLERİ REESONTU(-)
- 224-KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ(-)
- 226-VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
- 229-ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI(-)

23-DİĞER ALACAKLAR

- 231-ORTAKLARDA ALACAKLAR
- 232-İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

- 233-BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
235-PERSONELDEN ALACAKLAR
236-DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
237-DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU(-)
239-ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI(-)

24-MALİ DURAN VARLIKLAR

- 240-BAĞLI MENKUL KIYMETLER
241-BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)
242-İŞTİRAKLER
243-İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ(-)
244-İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI SERMAYE KARŞILIĞI(-)
245-BAĞLI ORTAKLIKLAR
246-BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜKLERİ(-)
247-BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ
KARŞILIĞI(-)
248-DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR
249-DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI(-)

25-MADDİ DURAN VARLIKLAR

- 250-ARAZİ VE ARSALAR
251-YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLER
252-BİNALAR
253-TEŞİS, MAKİNE VE CİHAZLAR
254-TAŞITLAR
255-DEMİRBAŞLAR
256-DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
257-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR(-)
258-YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
259-VERİLEN AVANSLAR

26-MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

- 260-HAKLAR
261-ŞEREFİYE
262-KURUŞUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
263-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
264-ÖZEL MALİYETLER
267-DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
268-BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR(-)
269-VERİLEN AVANSALAR

27-ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

- 271-ARAMA GİDERLERİ
272-HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
277-DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
278-BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI(-)
279-VERİLEN AVANSLAR

28-GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

280-GELECEK YILLARA AİT GİDERLER

281-GELİR TAHAKKUKLARI

29-DİĞER DURAN VARLIKLAR

291-GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV

292-DİĞER KDV

293-GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR

294-ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR

295-PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

297-DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR

298-STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI(-)

299-BİRİKMİŞ AMORTİSMALAR(-)

3-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

30-MALİ BORÇLAR

300-BANKA KREDİLERİ

301-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

302-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ(-)

303-UZUN VADELİ KREDİLERİN,ANA PARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ

304-TAHVİL ANAPARA BORÇ,TAKSİT VE FAİZLERİ

305-ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER

306-ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER

308-MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI(-)

309-DİĞER MALİ BORÇLAR

32-TİCARİ BORÇLAR

320-SATICILAR

321-BORÇ SENETLERİ

322-BORÇ SENTLERİ REESKONTU(-)

326-ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

329-DİĞER TİCARİ BORÇLAR

33-DİĞER BORÇLAR

331-ORTAKLARA BORÇLAR

332-İŞTİRAKLERE BORÇLAR

333-BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

335-PERSONELE BORÇLAR

336-DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

337-DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

34-ALINAN AVANSLAR

340-ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

349-ALINAN DİĞER AVANSLAR

35-YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAK EDİŞLERİ

350-YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAK EDİŞ BEDELLERİ

358-YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

36-ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

360-ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

361-ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

368-VADESİ GEÇMİŞ, ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER

YÜKÜMLÜLÜKLER

369-ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

37-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

370-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI

371-DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)

372-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

373-MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI

379-DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

38-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

380-GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

381-GİDER TAHAKKUKLARI

39-DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

391-HESAPLANAN KDV

392-DİĞER KDV

393-MERKEZ VE ŞUBELER CARİ HESABI

397-SAYIM VE TESELLİM FAZLALARI

399-DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

4-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

40-MALİ BAORÇLAR

400-BANKA KREDİLERİ

401-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

402-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)

405-ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER

407-ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER

408-MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)

409-DİĞER MALİ BORÇLAR

42-TİCARİ BORÇLAR

420-SATICILAR

421-BORÇ SENETLERİ

422-BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

426-ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

429-DİĞER TİCARİ BORÇLAR

43-DİĞER BORÇLAR

431-ORTAKLAR BORÇLAR

432-İŞTİRAKLERE BORÇLAR

433-BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

436-DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

437-DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

438-KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR

44-ALINAN AVANSLAR

440-ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

449-ALINAN DİĞER ANANSLAR

47-BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

472-KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

479-DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

48-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

480-GELECEK YILLARA AİT GELİRLER

481-GİDER TAHAKKUKLARI

49-DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

492-GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLECEK KDV

493-TEŞİSE KATILMA PAYLARI

499-DİĞER ÇEŞİTLİ UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

5-ÖZ KAYNAKLAR

50-ÖDENMİŞ SERMAYE

500-SERMAYE

501-ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

502-SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

503-SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

52-SERMAYE YEDEKLERİ

520-HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PİRİMLERİ

521-HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI

522-MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI

523-İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI

524-MALİYET ARTIŞLARI FONU

529-DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

54-KAR YEDEKLERİ

540-YASL YEDEKLER

541-STSTÜ YEDEKLERİ

542-OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER

548-DİĞER KAR YEDEKLERİ

549-ÖZEL FONLAR

57-GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

570-GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

58-GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)

580-GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)

59-DÖNEM NET KARI (ZARARI)

590-DÖNEM NET KARI

591-DÖNEM NET ZARARI (-)

6-GELİR TABLOSU HESAPLARI

60-BRÜT SATIŞLAR

600-YURT İÇİ SATIŞLAR

601-YURT DIŞI SATIŞLAR

602-DİĞER GELİRLER

61-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)

- 610-SATIŞTAN İADELER (-)
- 611-SATIŞ İSKONTOLARI (-)
- 612-DİĞER İNDİRİMLER (-)

62-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

- 620-SATILAN MAMÜLLER MALİYETİ(-)
- 621-SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)
- 622-SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)
- 623-DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ(-)

63-FAALİYET GİDERLERİ(-)

- 630-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ(-)
- 631-PAZARLAMA,SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ(-)
- 632-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ(-)

64-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

- 640-İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ
- 641-BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ
- 642-FAİZ GELİRLERİ
- 643-KOMİSYON GELİRLERİ
- 644-KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR
- 645-MENKÛL KIYMET SATIŞLARI
- 646-KAMBİYO KARLARI
- 647-REESKONT FAİZ GELİRLERİ
- 648-ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI
- 649-DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR

65-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)

- 653-KOMİSYON GİDERLERİ (-)
- 654-KARŞILIK GİDERLERİ (-)
- 655-MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)
- 656-KAMBİYO ZARARLARI (-)
- 657-REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)
- 658-ENFLANSYON DÜZELTME ZARARLARI (-)
- 659-DİĞER GİDER VE ZARARLAR (-)

66-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)

- 660-KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)
- 661-UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)

67-OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR

- 671-ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLARI
- 679-DİĞER OLAĞAN DIŞI GELİR VE KARLAR

68-OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR

- 680-ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI(-)
- 681-ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI(-)
- 689-DİĞER OLAĞAN DIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)

69-DÖNEM NET KAR VEYA ZARARLARI

690-DÖNEM KARI VEYA ZARARI

691-DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK
KARŞILIKLARI(-)

692-DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

697-YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ENFLASYON DÜZELTME HESABI

698-ENFLASYON DÜZELTME HESABI

7-MALİYET HESAPLARI(7\ASEÇENEĞİ)

70-MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI

700- MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESABI

701- MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HESABI

71-DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

710- DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

711- DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HESABI

712- DİREKT İLK MADDE VE MALZEME FİYAT FARKI

713- DİREKT İLK MADDE VE MALZEME MİKTAR FARKI

72-DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

720- DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

721- DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI

722- DİREKT İŞÇİLİK ÜCRET FARKLARI

723- DİREKT İŞÇİLİK SÜRE FARKLARI

73-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

730-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

731-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

732-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ BÜTÇE FARKLARI

733-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ VERİMLİLİK FARKLARI

734-GENEL ÜRETİM GİDERLERİ KAPASİTE FARKLARI

74-HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

740-HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

741-HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI

742-HİZMET ÜRETİM MALİYETİ FARK HESAPLARI

75-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

750-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

751-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI

752-ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDER FAARKLARI HESABI

76-PAZARLAMA,SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

760-PAZARLAMA,SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

761-PAZARLAMA,SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

762-PAZARLAMA,SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ FARK HESABI

77-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

770-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ

771-GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI

772-GENEL YÖNETİM GİDER FARKLARI HESABI

78-FİNANSMAN GİDERLERİ

780-FİNANSMAN GİDERLERİ

781-FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI

782-FİNANSMAN GİDERLERİ FARK HESABI

7-MALİYET HESAPLARI(7B SEÇENEĞİ)

79-GİDER ÇEŞİTLERİ

790-İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

791-İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ

792-MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ

793-DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER

794-ÇEŞİTLİ GİDERLER

795-VERGİ,RESİM VE HARÇLAR

796-AMORTİSMANLAR VE TÜKENME PAYLARI

797-FİNANSMAN GİDERLERİ

798-GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESABI

799-ÜRETİM MALİYET HESABI

8-SERBEST

9-NAZIM HESAPLARI

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Hesap kavramını belirleyiniz.	➤ Hesap planında varlık hesaplarını inceleyiniz. ➤ Hesap planında kaynak hesaplarını inceleyiniz. ➤ Bir hesap açınız. ➤ Hesabın borç tarafına rakam yazarak hesabı borçlandırınız. ➤ Hesabın alacak tarafına rakam yazarak hesabı alacaklandırınız. ➤ Hesabın iki tarafına da aynı tutarı yazarak hesabı kapatınız. ➤ Bir varlık hesabı oluşturarak borç kalanı verdiriniz. ➤ Bir kaynak hesabı oluşturarak alacak kalanı verdiriniz.
➤ Borç ve alacak kavramlarını ayırınız.	➤ Bir hesap açınız. ➤ Hesabın adını çizelgenin üzerine ve ortaya yazınız. ➤ Hesap adının sol tarafına borç yazınız. ➤ Hesap adının sağ tarafına alacak yazınız.
➤ Hesap açınız.	➤ Bir varlık hesabı oluşturunuz ➤ Hesabın adını, borç ve alacak taraflarını yazınız. ➤ Bir kaynak hesabı oluşturunuz. ➤ Hesabın adını, borç ve alacak taraflarını yazınız.
➤ Varlık hesaplarında artışları borca, azalışları alacağa kaydediniz.	➤ Bir varlık hesabı açınız. ➤ Varlık hesabındaki artışları borç tarafına kaydediniz. ➤ Varlık hesabındaki azalışları alacak tarafına kaydediniz. ➤ (-) karakterli hesapları kaydederken kuralın tam tersini uygulayın.
➤ Kaynak hesaplarında artışları alacağa, azalışları borca kaydediniz.	➤ Bir kaynak hesabı açınız. ➤ Kaynak hesabındaki artışları alacak tarafını kaydediniz. ➤ Kaynak hesabındaki azalışları borç tarafına kaydediniz. ➤ (-) karakterli hesapları kaydederken kuralın tam tersini uygulayın.

➤ Gelir hesaplarında artışları alacağa, azalışları borca kaydediniz.	➤ Bir gelir hesabı açınız. ➤ Gelir hesabındaki artışları alacak tarafını kaydediniz. ➤ Gelir hesabındaki azalışları borç tarafına kaydediniz.
➤ Hesap planı oluşturunuz	➤ Hesap planı oluştururken nelere dikkat edilmesi gerektiğini tekrar ediniz. ➤ Hesap planının faydalarını araştırınız.
➤ Hesap planını kullanınız	➤ Hesap planını modülden veya öğretmeninizden temin ediniz. ➤ Hesap planında varlık hesaplarını bulunuz. ➤ Hesap planında kaynak hesaplarını bulunuz. ➤ Hesap planında gelir ve gider hesaplarını bulunuz.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

A. Ölçme Soruları (Çoktan Seçmeli Sorular)

1. İşletmelerin bilanço ve gelir tablosundaki değerlerinden, dönem içinde meydana gelen değişikliklerinin kaydedildiği çizelge aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hesap
B) Hesabın Şekli
C) Hesap Açma
D) Rapor Etme
2. Bir hesabın borç ya da alacak tarafına ilk defa kayıt yapılması aşağıdakilerden hangisi ile adlandırılır?
A) Hesabın Borçlandırılması
B) Hesabın Alacaklandırılması
C) Hesabın Bakiye Vermesi
D) Hesap Açma
3. Açılışı borç tarafından yapılan ve her zaman borç kalanı veren hesap aşağıdakilerden hangisidir?
A) Hesabın Bakiye Vermesi
B) Hesabın (-) Bakiye Vermesi
C) Aktif Karakterli Hesap
D) Pasif Karakterli Olması
4. İşletmenin sahip olduğu mevcut ve alacaklarının izlendiği hesap aşağıdakilerden hangisidir?
A) Kaynak Hesapları
B) Varlık Hesapları
C) Gelir Hesapları
D) Gider Hesapları
5. Sermaye hareketleri aşağıdaki grup hesaplarından hangisinde izlenir?
A) Gelir
B) Gider
C) Varlık
D) Kaynak

-
6. İşletmenin sahip olduğu para ve mal gibi değerler aşağıdakilerden hangisi ile ifade edilir?
- A) Pasifler
  - B) Kaynaklar
  - C) Öz Kaynak
  - D) Varlıklar
7. Hesaplarda borç ve alacak toplamlarının eşit olması işlemine ne denir?
- A) Hesap Açılması
  - B) Hesapların İşlenmesi
  - C) Hesapların Sağlanması
  - D) Hesabın Kapanması
8. Bir hesabın borç toplamı alacak toplamından daha fazla ise bu hesap için aşağıdaki ifadelerden hangisi söylenebilir?
- A) Hesap Denktir
  - B) Hesap Borç Kalanı Vermiştir
  - C) Hesap Alacak Kalanı Vermiştir
  - D) Hesap Kapanmıştır

B-OBJEKTIF TESTLER (Ölçme Soruları)

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

Sorular	Doğru	Yanlış
1. Hesabın sağ tarafına borçlu, sol tarafına alacaklı taraf denir.		
2. Hesabın borç ve alacak taraflarındaki rakamlar birbirine eşit ise hesap kapalıdır.		
3. Varlık hesaplarında artışlar borç tarafına yazılır.		
4. Hesap açıldığında üzerine hesabın adı yazılmalıdır.		
5. Gelir hesaplarında artışlar borç, azalışlar alacak tarafına yazılır.		
6. Gelir tablosunda işletmenin varlık ve kaynakları yer alır.		
7. Bilânço aktif ve pasif olmak üzere iki kısımdan oluşur.		
8. Ülkemizde bilânço esasına göre defter tutan tacirler tek düzen hesap planı kullanmak zorundadırlar.		
9. 100 Kasa Hesabı bir kaynak hesabıdır.		
10. 642 Faiz Gelirleri bir varlık hesabıdır.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız

UYGULAMALI TEST

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız evet, uygulamadıysanız hayır kutucuklarını işaretleyiniz.

Modül Adı: Bilânço Uygulama Faaliyeti: Hesap	Öğrencinin Adı Soyadı: Sınıf ve Nu:	
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri “Evet” ve “Hayır” kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Hesap açabiliyor musunuz?		
2. Varlık hesaplarını doğru kaydediyor musunuz?		
3. Kaynak hesaplarını doğru kaydediyor musunuz?		
4. Gelir hesaplarını doğru kaydediyor musunuz?		
5. Gider hesaplarını doğru kaydediyor musunuz?		
6. Bilançonun bölümlerini biliyor musunuz?		
7. Gelir ve gider hesaplarını ayırt edebiliyor musunuz?		
8. Hesap plânı edindiniz mi?		
9. Hesap planını okuyabiliyor musunuz?		
10. Hesabın borç ve alacak tarafını doğru yerlere yazabiliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “Evet” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. “Hayır” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “Evet” ise bir sonraki öğrenim faaliyetine geçiniz.

ÖĞRENME FAALİYETİ- 2

AMAÇ

Tek Düzen Muhasebe Sistemi kurallarına uygun olarak bilânço düzenleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Sevgili öğrenci, bu faaliyet öncesinde yapmanız gereken öncelikli araştırmalar şunlardır:

- Bir önceki öğrenme faaliyetinden veya öğretmeninizden bir hesap plânı temin ediniz.
- Hesap plânını okumayı öğreniniz.
- Bir muhasebeciye giderek hesap plânından ne şekilde faydalandıklarını sorunuz.

2. MUHASEBENİN TANIMI VE TEMEL KAVRAMLARI

2.1. Muhasebenin Tanımı

Muhasebe toplumun en küçük birimi olan aileden büyük holding ve şirketlere kadar herkesi çok yakından ilgilendiren geniş bir kavramdır. Basit anlamda muhasebe; hesap tutma anlamına gelmektedir. Her ailenin belli bir geliri ve yapılması gereken giderleri vardır. Gelirin en verimli şekilde harcanması ve mümkünse tasarruf yapılması her ailenin amacıdır. Bu denklığı sağlamak için yapılan hesaplamalar bile küçük çapta bir muhasebe işlemi gerektirir.

Kaldı ki büyük işletmelerin gelir, gider, alım, satım işlemleri bir aileninki ile kıyaslanamayacak kadar geniş çaplıdır. Bir aile kendi muhasebesine yön verebilir ancak işletmeler profesyonel yardıma ihtiyaç duyarlar. İşte bu aşamada muhasebe elemanları devreye girer ve insanlara hizmet sunarlar.

Yapılan işlem ve hizmetler doğrultusunda muhasebe şu şekilde tanımlanabilir:

İşletmenin varlık ve kaynakları üzerinde değişiklik meydana getiren işlemlere ait bilgileri kaydeden, sınıflandıran, özetleyen, analiz eden ve yorumlayan bilimsel metoda muhasebe denir.

Varlık işletmenin sahip olduğu tüm değerleri, kaynak ise işletmenin bu varlıkları elde edebilmek için katlandığı borçları ifade etmektedir.

2.2. Muhasebenin Temel İlkeleri

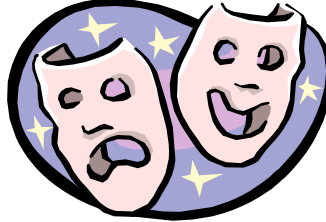
Kavramlar bilgileri düzene koymaya ve anlamaya olanak sağlar. Muhasebenin temel kavramları da muhasebe uygulamalarını anlamak için gereklidir. Muhasebede yapılan işlemlerin dayanağı olan temel kavramlar şu şekilde açıklanabilir:

Sosyal Sorumluluk Kavramı: Sorumluluk; görevleri yerine getirme bilincidir. Muhasebe açısından bakıldığında ise; işletme yaptığı çok sayıda faaliyet sonucu birçok kişi ve kuruluş ile muhatap olmak zorundadır. İşletme faaliyetlerini yerine getirirken sorumluluklarının bilincinde ve ilk denetleyici her zaman kendisi olmalıdır. Muhasebe bilgileri doğru, tarafsız, adil ve kurallara uygun olmalıdır. İnsanlara yanlış bilgi verilerek yanıltılmamalıdır. Bu kavram hukuki sorumluluk ile birlikte vijdani sorumluluğu da kapsamaktadır.

Resim2.1.Sorumluluk

Kişilik Kavramı: İşletme sahibinden, ortaklardan ve işletme ile ilgisi olan tüm kişi ve kuruluşlardan ayrı bir kişiliğe sahiptir. Hukuk iki tür kişiliği kabul etmiştir. Bunlar gerçek ve tüzel kişilerdir. Tüm insanlar birer gerçek kişidir. Bir amacı gerçekleştirmek için bir araya gelen insanların oluşturduğu topluluklar ise tüzel kişilerdir. Buna göre işletmeler tüzel kişiliğe sahiptir. Yapılan işlemler bu kişilik adına yürütülür.

Resim 2.2.Kişilik

İşletmenin Sürekliliği Kavramı: Sözleşmede aksi bir madde yoksa işletmenin sonsuz bir süre için kurulduğu ve ömrünün belli bir süreye bağlı olmadığı kabul edilir. İşletmenin faaliyet süresi sahiplerinin yaşam süreleri ile sınırlı değildir. Sahiplerinin ölümünden sonra işletme varisler tarafından işletilmeye devam edilir.

Resim 2.3. İşletmenin Sürekliliği

Dönemsellik Kavramı: İşletmenin sınırsız olarak kabul edilen ömrü belli dönemlere ayrılır ve her dönemin faaliyetleri birbirinden bağımsız olarak sürdürülür. Bu dönem genellikle bir yıldır. Örneğin 2006 Hesap Dönemi. Her dönem birbirinden bağımsızdır. Her dönemin gelir ve gideri birbiri ile karşılaştırılarak o döneme ait kar ya da zarar rakamı bulunur.

Resim 2.4. Dönemsellik

Parayla Ölçülme Kavramı: Muhasebenin konusu para ile ifade edilen değerlerdir. Olayların kaydedilebilmesi için ortak bir ölçü (ulusal para değeri) kullanılır.

Resim 2.5. Parayla ölçülme

Maliyet Esası Kavramı: Maliyet; bir varlığı edinirken katlanılan parasal fedakârlıktır. İşletmenin edindiği tüm varlık ve hizmetler muhasebeleştirilirken bunların maliyetleri esas alınır. Piyasa şartlarındaki değişim ile malın değeri de değişebilir. Para değerindeki değişimler ile maliyet değeri anlamsız hale gelirse maliyet yeniden belirlenebilir.

Resim2.6 Maliyet

Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı: Muhasebeye yapılan tüm işlemlerin belgelendirilmesi ve kayıtların belgeye dayanması gerekir. Belgeler usulüne uygun düzenlenmeli ve gerçeği yansıtmalıdır. Kişilerin beyanına göre değil, fatura, senet, makbuz gibi belgelere dayanarak kayıt yapılmalıdır.

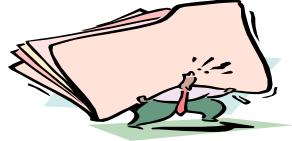

Resim 2.7: Tarafsızlık

Tutarlılık Kavramı: Muhasebede seçilen politika ve izlenen yöntemler her dönemde aynı şekilde uygulanmalıdır. Benzer işlem ve olaylarda kayıt düzeni ve işlem basamakları değişmemelidir. Geçerli sebepler ile değişiklik yapılırsa bu değişimin nedenleri ve sonuçları açıklanmalıdır.

Tam Açıklama Kavramı: Muhasebenin fonksiyonlarından birisi de bilgi vermektir. Tablolar işletmenin bilgilerine ihtiyaç duyan ve öğrenmek isteyen ilgi gruplarına yardımcı olacak ölçüde yeterli ve anlaşılır olmalıdır. Örneğin alacak tutarı yazılırken bunların türü, vadesi, ayrı ayrı tutarları da belirtilmelidir.

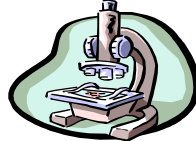
Resim 2.8. Tam açıklama

İhtiyatlılık Kavramı: İşletmenin karşılaşılabileceği riskler göz önüne alınarak temkinli davranılmalıdır. Örneğin; ileri bir tarihte bedeli tahsil edilmek üzere bir mal veya hizmet satılırsa hemen gelir olarak kaydedilmemeli, tahsilât yapıldıktan sonra kaydedilmelidir. Aynı şekilde bir gider veya zarar kesinleşmese bile ortaya çıktığında bunun için karşılık ayrılmalıdır.

Resim 2.9. İhtiyatlılık

Önemlilik Kavramı: İşletme bilgilerinin muhasebeleştirilmesinde önemli hesap tutarları sayısal sonuç çok küçük olsa bile gösterilmelidir. Bir bilgi verilmediğinde tablo doğru yorumlanamıyorsa o bilgi önemlidir.

Resim 2.10. Önemlilik

Özün Önceliği Kavramı: Muhasebe kayıtları yapılırken şekilden çok finansal özellikleri ve işletme için ifade ettiği önem göz önüne alınmalıdır. Genelde şekil ve öz paraleldir. Ancak arada fark olursa öz önceliklidir. Örneğin bir alacak zamanında tahsil edilemediğinde öz olarak şüpheli duruma düşmüş sayılır. İşletme borçlunun ödeme yapacağından emin olsa bile alacağın şüpheli duruma düştüğüne dair kayıt yapmak zorundadır.

2.3. Temel Mali Tablolar

Ticari işletmelerin mali yapısını daha net görebilmek için düzenlenen tablolara mali tablo denir. Muhasebenin temel standartlarına göre belirlenen temel mali tablolar üç gruba ayrılır.

- Bilanço
- Gelir Tablosu
- Mizan

2.3.1. Bilânço

İlk temel mali tablomuz olan bilânço işletmenin mali resmini gösteren bir listedir. Bilânçonun şekli bazen bir tablo bazen bir rapor halini alabilir. Önemli olan hazırlanacak listenin standartlara uygun olmasıdır. Standartlara göre bilânço tanımlarsak; İşletmenin belirli bir tarihteki varlıklarını ve kaynaklarını gösteren temel mali tabloya bilânço denir. Bilânçonun topluma bilgi akışında önemli bir işlevi vardır. Bilânço inceleyen bir kişinin bilânçoda şu üç unsurun bulunmasına dikkat etmesi gerekir:

- Bilânço kelimesi
- Bilânço tarihi
- İşletmenin adı veya ticaret ünvanı

Hangi işletmeye ait olduğu ve hangi tarihte düzenlendiği belli olmayan bir bilânço geçerli sayılmaz. Bu biçimsel koşulların yanında bilânço düzenlerken uyulması gereken bazı ilkeler de bulunmaktadır.

2.3.2. Bilânço İlkeleri

Bilanço genel kabul görmüş muhasebe ilkelerine uygun hazırlanmalıdır. Bilanço ilkeleri bilançonun bölümlerine göre açıklanabilir.

2.3.2.1. Varlıklara İlişkin İlkeler

- İşletmenin bir yıl içinde paraya dönüşebilecek değerleri dönen varlık, bir yıldan uzun sürede paraya çevrilecek değerler duran varlıklar grubunda yer alır.
- Vadesi bir yılın altına düşen duran varlıklar dönen varlık grubuna aktarılır.
- Değeri düşen varlıklara karşılık ayrılır.
- Vadeli alacaklar bilanço günündeki değerine indirgenmelidir.
- Birikmiş amortismanlar bilançoda gösterilmelidir.
- Alacaklar özelliklerine göre ayrılmalıdır.
- Kesin olmayan alacaklar için tahakkuk yapılmamalıdır.

2.3.2.2. Kaynaklara İlişkin İlkeler

- Kısa ve uzun vade ayırımında bir yıl ölçüt alınmalıdır.
- Vadesi bir yılın altına düşen borçlar kısa vadeli yabancı kaynaklara aktarılmalıdır.
- Tüm borçlar gösterilmelidir.
- Vadeli borçlar bilanço günündeki değerine indirgenmelidir.
- Borçlar özelliklerine göre ayrılmalıdır.

2.3.2.3. Özkaynaklara İlişkin İlkeler

- Özkaynakların işletme sahip ve ortaklarının haklarını göstermesi gerekir.
- Sermaye payları özelliklerine göre gösterilmelidir.
- Azalan özkaynak belirtilmelidir.
- Özkaynak net gösterilmelidir.
- Zarar özkaynaklardan indirilmelidir.
- Sermaye yedekleri gelir olarak gelir tablosuna alınmamalıdır.

2.4. Bilançonun Biçimsel Yapısı

Bilanço biçim olarak dört bölümden oluşmaktadır.

- Bilanço başlığı
- Aktif tarafı
- Pasif tarafı
- Bilanço dipnotları

Bilanço sunuş biçimine göre iki değişik şekilde hazırlanabilir. Bunlar;

- Hesap tipi
- Rapor tipi

AKTİF	X TİCARET İŞLETMESİ ..../... TARİHLİ BİLANÇOSU	PASİF	
VARLIKLAR	.....	KAYNAKLAR	.....
.....	.....	.....	.....

Şekil 3.1. Bilançonun yapısı

Bilânço Dipnotları:

Yukarıdaki şekilleri incelediğimiz zaman bilançonun başlığında aktif, pasif kelimeleri, işletme adı, bilanço tarihi ve bilanço kelimesi yer almaktadır. Bu bilgiler mutlaka yazılmalıdır.

Aktif bilânçonun sol tarafı için kullanılan terimdir. Burada işletmenin varlıkları yer alır.

Pasif bilânçonun sağ tarafı için kullanılan terimdir. Burada işletmenin kaynakları yer alır.

Bilânço dipnotları ise bilânçonun daha iyi anlaşılabilmesi ve yorumlanabilmesi için gerekli açıklamaların yazıldığı yerdir.

Resim 3.1. Bilanço muhasebenin temel tablosudur

Daha önce bilânçonun hesap tipi ve rapor tipi olarak iki şekilde düzenlenebileceğinden bahsetmiştik. Uygulamada karşınıza çıkabileceği düşüncesi ile rapor tipi bilânçonun şeklini verelim.

..... **TİCARET İŞLETMESİNİN ..../.. TARİHLİ BİLÂNÇOSU**

AKTİF

İDÖNEN VARLIKLAR

A-Hazır Değerler

B-Menkul Kıymetler

C-Ticari Alacaklar

D-Diğer Alacaklar

E-Stoklar

F-Gelecek Aylara Ait Giderler

Ve Gelir Tahakkukları

G-Diğer Dönen Varlıklar

Dönen Varlıklar Toplamı

2003

2004

2005

II-DURAN VARLIKLAR

- A-Ticari Alacaklar
  - B-Diğer Alacaklar
  - C-Mali Duran Varlıklar
  - D-Maddi Duran Varlıklar
  - E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar
  - F-Özel Tükenemeye Tabi Varlıklar
  - G-Gelecek Yıllara Ait Giderler
Ve Gelir Tahakkukları
  - H-Diğer Duran Varlıklar
- Duran Varlıklar Toplamı**

AKTİF TOPLAMI

PASİF

I-KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- A-Mali Borçlar
  - B-Ticari Borçlar
  - C-Diğer Borçlar
  - D-Alınan Avanslar
  - E-Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler
  - F- Borç ve Gider Karşılıkları
  - G-Gelecek Aylara Ait Gelirler
Ve Gider Tahakkukları
  - H-Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar
- Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı**

II-UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

- A-Mali Borçlar
  - B-Ticari Borçlar
  - C-Diğer Borçlar
  - D-Alınan Avanslar
  - E-Borç ve Gider Karşılıkları
  - F-Gelecek Yıllara Ait Gelir ve Gider Kaynakları
  - G-Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar
- Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar Toplamı**

III-ÖZ KAYNAKLAR

- A-Ödenmiş Sermaye
  - B-Sermaye Yedekleri
  - C-Kâr Yedekleri
  - D-Geçmiş Yıl Kârları
  - E-Dönem Net Kârı
  - F-Geçmiş Yıl Zararları
- Özkaynaklar Toplamı

PASİF TOPLAMI

Şekil 3.2. Rapor Tipi Bilanço Örneği

Görüldüğü gibi rapor tipi bilançoda birden fazla yılın rakamları yer almakta ve karşılaştırmaya olanak sağlamaktadır. Bilançoşu şekil olarak gördükten sonra şimdi içerik yönünden inceleyelim. Varlık ve kaynak kavramları ile bunları oluşturan değerlere bir göz atalım.

2.4.1. Varlık Kavramı ve Unsurları

İşletmenin sahip olduğu, para ile ifade edilebilen değerlere varlık denir. Örneğin işletmenin nakit parası, bankadaki parası, bina, demirbaş, taşıt, makine, mal, alacak ve hakları işletmenin varlıklarıdır. Varlıklar bilançoda iki başlık altında yer almaktadır:

2.4.1.1. Dönen Varlıklar

Nakit olarak işletme kasasında ya da bankada tutulan paralar ile bir yıl veya daha kısa süre içinde paraya çevrilebilecek değerler dönen varlıklar grubunda yer alır. Örneğin; nakit para, vadesiz banka mevduatı, bir yıldan kısa vadeli alacaklar, işletmenin ticari malları.

2.4.1.2. Duran Varlıklar

Normal şartlarda bir yıl içinde elden çıkarılması düşünülmeyen, faydaları bir yıl içinde tükenmeyecek varlıklar bu grupta yer alır. Örneğin; demirbaşlar, makine, teçhizat, bina, taşıt, bir yıldan uzun vadeli alacaklar, hisse senedi ve tahviller.

2.4.2. Kaynak Kavramı ve Unsurları

İşletme varlıklarının işletmeye kimler tarafından sağlandığını ifade eden kavrama kaynak denir. Varlıklar iki kaynaktan elde edilebilir. Bunlardan biri sermaye diğeri de borçtur. İşletme kurulurken işletme sahiplerinin ortaya koyduğu değerlere sermaye denir. Kaynaklar bilançoda üç baylık altında yer almaktadır:

2.4.2.1. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar

Bir yıl ya da daha kısa süre içinde ödenmesi gereken borçlar bu grupta yer alır.

2.4.2.2. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar

Bir yıldan daha uzun sürede ödenecek borçlar bu grupta yer alır.

2.4.2.3. Özkaynaklar

İşletme sahip ve ortaklarının işletmeye koydukları sermaye ve benzeri kaynaklar bu grupta yer alır. Bu duruma göre bilançonun ana yapısı aşağıdaki gibi karşımıza çıkar.

AKTİF	X TİCARET İŞLETMESİ .././... TARİHLİ BİLANÇOSU	PASİF
DÖNEN VARLIKLAR	KISA VAD. YAB. KAY.	
DURAN VARLIKLAR	UZUN VAD. YAB. KAY.	
	ÖZKAYNAKLAR	
Bilanço Dipnotları:		.....

Şekil 3.3. Bilançoda varlık ve kaynakların dağılımı

2.5. Bilânçonun Temel Denkliği

Bilânçoda her varlığın mutlaka bir kaynağı vardır. Varlık ve kaynak toplamları mutlaka birbirine eşit olmalıdır. Buna bilânço temel denkliği denir.

VARLIKLAR (AKTİF)	=	KAYNAKLAR (PASİF)

Şekil 3.4. Bilanço temel denkliği

Bu eşitlik başka bir şekilde aşağıdaki gibi de ifade edilebilir:

<i>DÖNEN VARLIKLAR</i>		<i>KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR</i>
		+
+	=	<i>UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR</i>
		+
<i>DURAN VARLIKLAR</i>		<i>ÖZ KAYNAKLAR</i>

Şekil 3.5. Varlık ve kaynakların eşitliği

Yukarıda verilen eşitlik ve formüllerden faydalanarak işletme sermayesini bulmak mümkündür.

$$\text{SERMAYE} = \text{VARLIKLAR} - \text{YABANCI KAYNAKLAR}$$

Örnek:

X Ticaret işletmesinin 01.07.2006 tarihinde varlık ve kaynak toplamları aşağıdaki gibidir:

Dönen Varlıklar: 3.000 TL

Duran Varlıklar: 2.000 TL

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar: 1.000 TL

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar: 2.500 TL

İstenenler:

1. İşletmenin sermayesini hesaplayınız.
2. Bilânço temel eşitliğini bilânço üzerinde gösteriniz.

Çözüm:

Sermaye formülüne baktığımız zaman varlıkların toplamından kaynakların toplamını çıkardığımız zaman sermayeyi bulduğumuzu hatırlarız.

$$\begin{array}{rcl} \text{Dönen Varlıklar} + \text{Duran Varlıklar} & & \\ 3.000 \text{ TL} & + & 2.000 \text{ TL} = 5.000 \text{ TL} \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar} + \text{Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar} & & \\ 1.000 \text{ TL} & + & 2.500 \text{ TL} = 3.500 \text{ TL} \end{array}$$

$$\begin{array}{rcl} \text{Sermaye} = \text{Varlıklar} - \text{Kaynaklar} & & \\ \text{Sermaye} = 5.000 \text{ TL} - 3.500 \text{ TL} = 1.500 \text{ TL} & & \end{array}$$

Şimdi tüm değerlere ulaştığımızı göre bilançoyu düzenleyerek eşit olduğunu görebiliriz.

AKTİF		X TİCARET İŞLETMESİ 01.07.06 TARİHLİ BİLANÇOSU		PASİF	
DÖNEN VARLIKLAR	3.000	KISA VAD. YAB. KAY.	1.000		
DURAN VARLIKLAR	2.000	UZUN VAD. YAB. KAY.	2.500		
		ÖZKAYNAKLAR	1.500		
	<u>5.000</u>				<u>5.000</u>

2.6. Varlık ve Kaynaklardaki Değişmelerin Bilançoda İzlenmesi

İşletme faaliyetlerini sürdürürken yapılan işlemler nedeniyle varlık ve kaynaklarında sürekli değişimler olur. Değişimlere neden olan bu işlemlere muhasebe işlemleri denir. Ancak yapılan tüm işlemler, varlık ve kaynak değişimleri bilanço temel denkliğini bozamaz. Eğer eşitlik sağlanamıyorsa bir hata yapılmıştır.

Aşağıda yapacağımız örnekler ile bilanço denkliğinin hiçbir zaman bozulmadığını anlayacaksınız.

Örnek 1:

EREN Ticaret işletmesi 06.12.2006 tarihinde 1.500 TL nakit, 2.000 TL ticari mal, 1.000 TL taşıt ve 500 TL kısa vadeli borç ile kurulmuştur.

Sermayeyi bularak bilanço temel denkliğini gösteriniz.

Örneklerde görüldüğü gibi varlık ve kaynaklardaki değişimler sonucu bilânço temel denklığı bozulmamıştır.

2.7. Bilânço Düzenlenmesi

Bilânço ile ilgili kuralları, bilânço temel denklığını ve sermaye hesaplamayı öğrendikten sonra bilânço örnekleri düzenleyerek öğrendiklerimizi pekiştirelim.

2.7.1. Açılış Bilânçosu Düzenlenmesi

İşletme kurulduğu zaman sahip olduğu varlıkları, bunların sağlandığı kaynakları ve işletme sermayesini gösteren bilânçoya açılış bilânçosu denir. Açılış bilânçosunu daha iyi tanımak için örneklendirmeler yapalım.

Örnek 1:

BULUT Ticaret işletmesi 22.07.2006 tarihinde aşağıdaki değerler ile işe başlamıştır.

Kasa Mevcudu	: 1.500 TL
Banka	: 2.200 TL
Ticari Mal	: 1.000 TL
Alıcılar	: 500 TL
Satıcılar	: 1.500 TL
Banka Kredileri	: 500 TL
Taşıtlar	: 2.000 TL
Demirbaşlar	: 1.400 TL
Sermaye	: ?

İstenenler:

1. BULUT Ticaret işletmesinin sermayesini hesaplayınız
2. BULUT Ticaret işletmesinin açılış bilânçosunu düzenleyiniz.

Varlıklar Toplamı = Kasa + Banka + Ticari Mal + Alıcılar + Taşıtlar + Demirbaşlar
Varlıklar Toplamı = 1.500 + 2.200 + 1.000 + 500 + 2.000 + 1.400
Varlıklar Toplamı = 8.600

Kaynaklar Toplamı = Satıcılar + Banka Kredileri
Kaynaklar Toplamı = 1.500 + 500
Kaynaklar Toplamı = 2.000

Sermaye = Varlıklar – Kaynaklar
Sermaye = 8.600 – 2.000
Sermaye = 6.600

AKTİF	BULUT TİCARET İŞLETMESİ 22.07.2006 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU	PASİF	
I-DÖNEN VARLIKLAR	5.200	III-KISA VAD.YAB.KAY.	2.000
10-HAZIR DEĞERLER 3.700		30-MALİ BORÇLAR 500	
100-KASA HES. 1.500		300-BANKA KR. 500	
102-BANKA H. 2.200		32-TİCARİ BORÇLAR 1.500	
12-TİCARİ ALAC. 500		320-SATICILAR 1.500	
120-ALICILAR 500			
15-STOKLAR 1.000		IV-UZUN VAD.YAB.KAY.	----
153-TİC. MAL 1.000			
II-DURAN VARLIKLAR	3.400	V-ÖZKAYNAKLAR	6.600
25-MADDİ D.V. 3.400		50-ÖDENMİŞ SERMAYE 6.600	
254-TAŞITLAR 2.000		500-SERMAYE 6.600	
255-DEMİRBAŞ 1.400			
AKTİF TOPLAMI	<u>8.600</u>	PASİF TOPLAMI	<u>8.600</u>

Örneğimizi çözerken öncelikle sermayeyi hesapladık. Artık varlıklardan kaynaklar çıkarıldığı zaman sermayeyi bulduğumuzu biliyoruz. Varlık değerlerini ve kaynak değerlerini ayrı ayrı topladık ve aradaki farkı aldık. Sonuçta 6.600 TL sermaye rakamına ulaştık. Ardından verilen değerleri hesap plânından faydalanarak bilançoda yerlerine yazdık. Mesela kasa hesabını yazarken hesap plânında 100 nulu kasa hesabını bulduk ve 10. Hazır Değerler grubunun altına yazdık. İşlem sonucunda aktif ve pasif tutarlarının birbiri ile aynı olduğunu gördük. Arada fark olsaydı işlemi doğru kabul edemezdik. Şunu unutmayın ki bilanço düzenlerken en büyük yardımcınız hesap plânı olacaktır.

ÖRNEK 2:

İREM Ticaret işletmesi 13.06.2006 tarihinde aşağıdaki değerler ile faaliyetlerine başlamıştır:

Kasa Mevcudu	: 5.000 TL
Banka	: 2.000 TL
Verilen Çekler	: 500 TL
Alacak senetleri	: 1.200 TL
Uzun vad. Alıcılar	: 1.000 TL
Binalar	: 7.000 TL
Borç senetleri	: 4.000 TL
Uzun Vad. Satıcılar	: 1.500 TL
Sermaye	: ?

İstenenler:

1. İREM Ticaret işletmesinin sermayesini hesaplayınız
2. İREM Ticaret işletmesinin açılış bilânçosunu düzenleyiniz.

Not: Hesap plânını alıp ilgili hesapları tespit ettiğimiz zaman 103 verilen çekler hesabının yanında (-) işaretini görürüz. Daha önce de belirttiğimiz gibi bu tür hesaplar buldukları grubun tam tersi kurallara göre işlemektedir. 103 varlık hesapları altında yer alan ancak kaynak hesabı şeklinde işleyen bir hesaptır. Bu nedenle bu hesabı bilânçoda varlıklar kısmına yazsak da sermaye hesaplarırken kaynak hesabı olarak düşüneceğiz ve kaynaklar ile birlikte toplayacağız. Aynı şekilde bilânço düzenlerken 102 nulu hesabın altına (-) olarak yazacağız ve toplam alırken bu rakamı düşeceğiz.

Varlık Toplamı = Kasa + Banka + Alacak Senetleri + U.V. Alıcılar + Binalar
Varlık Toplamı = 5.000 + 2.000 + 1.200 + 1.000 + 7.000
Varlık Toplamı = 16.200

Kaynak Toplamı = Verilen Çekler + Borç Senetleri + U.V. Satıcılar
Kaynak Toplamı = 500 + 4.000 + 1.500
Kaynak Toplamı = 6.000

Sermaye = Varlıklar – Kaynaklar
Sermaye = 16.200 - 6000
Sermaye = 10.200

AKTİF	İREM TİCARET İŞLETMESİ 13.06.2006 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU	PASİF	
I-DÖNEN VARLIKLAR	7.700	III-KISA VAD.YAB.KAY.	4.000
10-HAZIR DEĞERLER 6.500		32-TİCARİ BORÇLAR 4.000	
100-KASA HES. 5.000		321-BORÇ SEN. 4.000	
102-BANKA H. 2.000		IV-UZUN VAD.YAB.KAY.	1.500
103-VER.ÇEK(-) (500)		42-TİCARİ BORÇLAR 1.500	
12-TİCARİ ALAC. 1.200		420-SATICILAR 1.500	
121-ALAC. SEN. 1.200		V-ÖZKAYNAKLAR	10.200
II-DURAN VARLIKLAR	8.000	50-ÖDENMİŞ SERMAYE 10.200	
22-TİCARİ ALAC 1.000		500-SERMAYE 10.200	
220.ALICILAR 1.000			
25-MADDİ D.V. 7.000			
252-BİNALAR 7.000			
AKTİF TOPLAMI	<u>15.700</u>	PASİF TOPLAMI	<u>15.700</u>

2.7.2. Kapanış Bilânçosu Düzenlenmesi

Kapanış bilânçosu düzenlenirken bilânço düzenleme kurallarında bir fark yoktur. Tek fark hesap isimleri ve tutarlarını alacağımız kaynaktır. Kapanış bilânçosu düzenlenirken temel mali tablolardan biri olan mizandan faydalanılır. Mizan muhasebede kontrol işlevi gören bir çizelgedir. Bir örnek ile mizandan faydalanarak nasıl kapanış bilânçosu düzenleyeceğimize bakalım.

Örnek: Aşağıda verilen 31.12.2005 tarihli mizandan faydalanarak BULUT Ticaret işletmesinin bilânçosunu düzenleyiniz.

BULUT TİCARET İŞLETMESİ 31.12.2005 TARİHLİ MİZANI

HESAP İSMİ	TUTAR		KALAN	
	BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
KASA	360.000	330.000	30.000	---
BANKA	1.160.000	900.000	260.000	---
TİCARİ MAL	480.000	400.000	80.000	---
ALICILAR	300.000	225.000	75.000	---
ALACAK SEN.	100.000	100.000	---	---
SATICILAR	470.000	680.000	---	210.000
BORÇ SEN.	935.000	970.000	---	35.000
SERMAYE	---	200.000	---	200.000
TOPLAM	3.805.000	3.805.000	445.000	445.000

AKTİF	BULUT TİCARET İŞLETMESİ 31.12.2005 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU	PASİF	
I-DÖNEN VARLIKLAR	445.000	III-KISA VAD.YAB.KAY.	245.000
10-HAZIR DEĞERLER	290.000	32-TİCARİ BORÇLAR	245.000
100-KASA HES.	30.000	320-SATICILAR	210.000
102-BANKA H.	260.000	321-BORÇ SEN.	35.000
12-TİCARİ ALAC.	75.000	IV-UZUN VAD.YAB.KAY.	-----
120-ALICILAR	75.000	V-ÖZKAYNAKLAR	200.000
15-STOKLAR	80.000	50-ÖDENMİŞ SER.	200.000
153-TİC.MAL	80.000	500-SERMAYE	200.000
II-DURAN VARLIKLAR	-----		
AKTİF TOPLAMI	<u>445.000</u>	PASİF TOPLAMI	<u>445.000</u>

Bilânçoğu incelediğimiz zaman mizanın borç ve alacak kalanlarından faydalandığımız görülür. Mizanın kalan toplamları aynı zamanda bilânçonun toplamlarıdır.

Örnek: Aşağıda verilen 31.12.2006 tarihli mizandan faydalanarak EREN Ticaret işletmesinin bilançosunu düzenleyiniz.

EREN TİCARET İŞLETMESİ 31.12.2006 TARİHLİ MİZANI

HESAP İSMİ	TUTAR		KALAN	
	BORÇ	ALACAK	BORÇ	ALACAK
KASA	76,000	38,250	37,750	---
TİCARİ MAL	150,350	38,000	112,350	---
TAŞITLAR	115,700	9,000	106,700	---
DEMİRBAŞLAR	190,000	45,000	145,000	---
ALACAK SEN.	300,000	100,000	200,000	---
SATICILAR	33,230	125,000	---	91,770
BORÇ SEN.	108,250	118,280	---	10,030
SERMAYE	---	500,000	---	500,000
TOPLAM	937,530	937,530	601,800	601,800

AKTİF EREN TİCARET İŞLETMESİ 31.12.2006 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU PASİF

I-DÖNEN VARLIKLAR	350.100	III-KISA VAD.YAB.KAY.	101.800
10-HAZIR DEĞERLER	37.750	32-TİCARİ BORÇLAR	101.800
100-KASA HES.	37.750	320-SATICILAR	91.770
12-TİCARİ ALAC.	200.000	321-BORÇ SEN.	10.030
121-AL. SEN.	200.000	IV-UZUN VAD.YAB.KAY.	-----
15-STOKLAR	112.350	V-ÖZKAYNAKLAR	500.000
153-TİC.MAL	112.350	50- ÖDENMİŞ SER	500.000
II-DURAN VARLIKLAR	251.700	500-SERMAYE	500.000
25-MADDİ D.V.	251.700		
254-TAŞITLAR	106.700		
255-DEMİRBAŞ	145.000		
AKTİF TOPLAMI	<u>601.800</u>	PASİF TOPLAMI	<u>601.800</u>

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Varlık ve kaynak kavramlarını örneklendiriniz.	➤ İşletmenin sahip olduğu para ile ifade edilen değerlerin varlık olduğunu unutmayınız. ➤ Varlıkların elde edilmesi için katlanılan borçlar ile işletmeye konan sermayenin kaynak olduğunu unutmayınız. ➤ Bir işletmeye giderek sahip oldukları varlık ve kaynakları sorabilirsiniz.
➤ Basit bilanço şeklini çiziniz.	➤ Büyük bir T şekli çiziniz. ➤ Üzerine işletmenin adını, bilanço tarihini ve bilanço kelimelerini yazınız. ➤ Sol tarafa aktif yazınız. ➤ Sağ tarafa pasif yazınız.
➤ Bilanço şekli üzerine bilanço unsurlarını yazınız.	➤ Aktif tarafına dönen varlıkları yazınız. ➤ Aktif tarafa dönen varlıkların altına duran varlıkları yazınız. ➤ Pasif tarafına kısa vadeli yabancı kaynakları yazınız. ➤ Kısa vadeli yabancı kaynakların altına uzun vadeli yabancı kaynakları yazınız. ➤ Pasif tarafın üçüncü bölümüne öz kaynakları yazınız.
➤ Aktif ve pasif bölümleri oluşturan iktisadi değerleri belirleyiniz	➤ Modül notlarından ya da öğretmeninizden bir hesap plânı ediniz. ➤ Dönen varlıklar ve duran varlıkların altında hangi hesapların bulunduğunu inceleyiniz. ➤ Kısa vadeli yabancı kaynaklar, uzun vadeli yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar grubunda hangi hesapların bulunduğunu inceleyiniz.
➤ Varlık ve kaynakları doğru bölümlere yazınız.	➤ Hesap plânını incelerken dikkatli olunuz. ➤ Varlık ya da kaynak olarak yazdığınız hesapların doğru yerde olup olmadığını hesap plânından kontrol ediniz. ➤ 100 ve 200 numaraları ile başlayan hesapların varlık hesapları, 300,400 ve 500 numaraları ile başlayan hesapların kaynak hesapları olduğunu

---

	unutmayınız.
➤ Varlık ve kaynaklardaki değişmeleri bilanço üzerinde doğru şekilde kaydediniz.	➤ Yapılan işlemin hangi değerlerde artış veya azalışa neden olduğunu düşünün. ➤ Yapılan işlem ne olursa olsun bilanço temel denkliğinin bozulmayacağını unutmayınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

OBJEKTİF TESTLER (Ölçme Soruları)

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

Sorular	Doğru	Yanlış
1. Bir işletmenin belli bir tarihteki varlık ve kaynaklarının gösterildiği temel mali tabloya bilanço denir.		
2. Öz kaynaklar bilançonun aktif tarafında yer alır.		
3. Bilanço hesap tipi ve rapor tipi olmak üzere iki şekilde düzenlenebilir.		
4. 320 Satıcılar hesabı bir varlık hesabıdır.		
5. Bilançoda toplamlar birbirine eşit olmayabilir.		
6. Kapanış bilançosu mizandan faydalanarak düzenlenir.		
7. İşletme sermayesini bulmak için varlık toplamından kaynak toplamı çıkarılır.		
8. Bilançoda aktif ve pasif toplamının birbirine eşit olmasına bilanço temel denkliği denir.		
9. Bilançonun başına tarih ve işletme ismini yazmak zorunlu değildir.		
10. 103 Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri hesabı 102 Bankalar hesabının altında (-) olarak yer alır.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

PERFORMANS TESTİ

BULUT TİCARET İşletmesi 01.07.2006 tarihinde aşağıdaki değerler ile işe başlamıştır.

Kasa Mevcudu	: 1.250 TL
Banka	: 1.100 TL
Ticari Mal	: 5.000 TL
Alıcılar	: 750 TL
U.V. Alacak Sen:	1.000 TL
Banka Kredileri	: 2.500 TL
Borç Senetleri	: 1.700 TL
U.V. Satıcılar	: 2.000 TL

İstenenler:

1. İşletmenin sermayesini hesaplayınız.
2. İşletmenin açılış bilançosunu düzenleyiniz.

Sermaye:

DEĞERLENDİRME

Düzenlediğiniz belgeyi modül sonundaki cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Hata yapmışsanız öğrenme faaliyetini tekrar gözden geçiriniz.

Aşağıda listelenen davranışları, davranışlarınızın her birinde uyguladıysanız “Evet”, uygulamadıysanız “Hayır” kutucuklarını işaretleyiniz.

UYGULAMALI TEST

Modül Adı: Bilânço	Öğrencinin Adı Soyadı:	
Uygulama Faaliyeti: Bilânço Düzenlemek	Sınıf ve No:	
Açıklama: Bu faaliyet kapsamında aşağıda listelenen davranışlardan kazandığınız becerileri Evet ve Hayır kutucuklarına (X) işareti koyarak kontrol ediniz.		
Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Bir hesap plânı edindiniz mi?		
2. Bilanço şekli çizebiliyor musunuz?		
3. Bilançonun aktif ve pasif taraflarını doğru yerlere yazabiliyor musunuz?		
4. Bilançonun başlığını eksiksiz olarak yazdınız mı?		
5. Bilançonun aktif tarafına dönen varlıklar ile duran varlıkları yazdınız mı?		
6. Bilançonun pasif tarafına kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar ile öz kaynakları yazdınız mı?		
7. Sermaye tutarını hesaplayabiliyor musunuz?		
8. (-) karakterli hesapların bilanço toplamları alınırken çıkarılacağını biliyor musunuz?		
9. Bilançonun aktif ve pasif toplamlarının birbirine eşit olması gerektiğini biliyor musunuz?		
10. Kapanış bilançosu düzenlenirken mizandan faydalandığınızı biliyor musunuz?		

DEĞERLENDİRME

Uygulama faaliyetinde kazandığınız davranışlarda işaretlediğiniz “Evet” ler kazandığınız becerileri ortaya koyuyor. ”Hayır” larınız için ilgili faaliyetleri tekrarlayınız. Hepsi “Evet” ise bir sonraki öğrenim faaliyetine geçini

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı aşağıdaki soruları cevaplayarak belirleyiniz.

ÖLÇME SORULARI (Çoktan seçmeli sorular)

1. Aşağıdakilerden hangisi muhasebenin temel ilkelerinden değildir?
  - A) Kişilik İlkesi
  - B) Ekonomik Olma İlkesi
  - C) Para İle Ölçülme İlkesi
  - D) Tutarlılık İlkesi
2. İşletme ömrünün belirli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasını gerektiren muhasebe ilkesi aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Önemlilik İlkesi
  - B) Maliyet Esası İlkesi
  - C) Özün Önceliği İlkesi
  - D) Dönemsellik İlkesi
3. İşletmenin gelir tablosu ve bilançoları için “dipnot ” oluşturması ve bir kısım bilgilerin ek olarak yazılması hangi muhasebe temel ilkesinin gereğidir?
  - A) Tutarlılık İlkesi
  - B) Tarafsızlık ve Belgelendirme İlkesi
  - C) Tam Açıklama İlkesi
  - D) İşletmenin Sürekliliği İlkesi
4. İşletmenin sahip veya sahiplerinden, yöneticilerden, personel ve diğer ilgililerden “ayrı bir kişiliğinin bulunduğu” muhasebenin hangi temel ilkesinin gereğidir?
  - A) Kişilik İlkesi
  - B) Önemlilik İlkesi
  - C) İhtiyatlılık İlkesi
  - D) Sorumluluk İlkesi
5. İşletme varlık ve kaynaklarına ilişkin ekonomik değer olayların, parasal ifadelerinin izlenmesi aşağıdakilerden hangisi konusuna girer?
  - A) Muhasebe
  - B) Ekonomi
  - C) Denetim
  - D) Matematik

ÖĞRENME FAALİYETİ- 3

AMAÇ

Vergi Usul Kanunu'na göre Gelir Tablosunu zamanında ve kurallarına uygun olarak düzenleyebileceksiniz.

ARAŞTIRMA

Çevrenizde bulunan bir işletmeye giderek Gelir Tablosu örnekleri temin ediniz ve sınıfa getirerek arkadaşlarınız ile inceleyiniz.

3. GELİR TABLOSU

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârı veya zararını gösteren bir tablodur. Gelir tablosu belirli bir faaliyet dönemi sonunda faaliyet sonucunu gösterir.

Gelir tablosu mali tablolar ilkelerine uygun şekilde hazırlanır. Gelir tablosu finansal analize elverişli olarak rapor tipi ya da hesap tipi olarak düzenlenebilir. Gelir tablosunda yer alan kalemler arasında mahsup yapılamaz. Tutarı olmayan kalemler gelir tablosunda yer almaz.

Gelir Tablosunun bölümleri incelendiğinde, bir tüzel kişiliğin belirli bir döneme ait faaliyetleri ile ilgili detaylı bilgi edinmek ve hangi aşamada kar veya zararda olduğunu tespit etmek mümkün olacaktır. Bu incelemelerde, şirketin faaliyette bulunduğu iş alanının karlı olup olmadığı, borç yükünün miktarı, geçmişten gelen başka yükümlülükleri olup olmadığını anlamak mümkün olabilecektir.

3.1. Gelir Tablosu İlkeleri

Bu tablonun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelir ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelirler ve süreklilik göstermeyen olağandışı gelirler ayrı ayrı gösterilir. Buna göre, esas faaliyetler için yapılan giderler ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyet giderleri ve süreklilik göstermeyen olağandışı giderler ayrı ayrı gösterilir.

İşletmenin yıl içerisinde elde ettiği gelirler; 6 ile başlayan gelir hesaplarının alacağına, giderler ise 7 ile başlayan gider hesaplarının borcuna yazılır.

Gelir tablosunu düzenleyebilmemiz için dönem sonlarında;

1. Dönem sonu envanter işlemlerini tamamlarız. Sattığımız malların maliyet kaydını yaparız.
2. Gider hesapları, yansıtma hesapları kullanılarak 6 ile başlayan gelir tablosundaki ilgili gider hesaplarına aktararak kapatılır

Tüm gelir ve gider hesapları 6 ile başlayan gelir tablosu hesaplarında toplandığında Gelir tablomuzu düzenleyebiliriz ya da bilgisayarda alabiliriz.

Daha sonra da 6 ile başlayan tüm gelir ve gider hesapları 690- Dönem Kâr ve Zararına devredilerek kapatılır.

Gelir Tablosu İlkeleri:

Gelir tablosu ilkelerinin amacı; satışların, gelirlerin, satışlar maliyetinin, giderlerin, kâr ve zararlara ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyeti sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır.

Bütün satışlar, gelir ve kârlar ile maliyet, gider ve zararlar brüt tutarları üzerinden gösterilirler ve hiç bir satış, gelir ve kâr kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen gelir tablosu ilkeleri aşağıda belirtilmiştir:

a) Gerçekleşmemiş satış, gelir ve karlar; gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir. Dönem başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır.

b) Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmalıdır.

c) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır.

d) Maliyetler; maddi duran varlıklar, stoklar, onarım ve bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır. Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya, birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip, dağıtılmalıdır.

e) Olağanüstü niteliğe sahip kâr ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli, fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir.

f) Bütün kâr ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelikteki dışıta kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmelidir.

g) Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır.

h) Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulanan gelen değerieme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değerişiklik yapıldığı takdirde, bu değerişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir.

ı) Şarta bağılı olaylardan kaynaklanan ve gerçekleşen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır. Şarta bağılı gelir ve karlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemleri yapılmaz; dipnotlarda açıklama yapılır.

3.2. Gelir Tablosunun Biçimsel Yapısı

EK TABLO 3

İŞLETME ÖZET GELİR TABLOSU TİPİ
(..... TL)*

	Önceki Dönem		Cari Dönem	
A-BRÜT SATIŞLAR				
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)				
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)				
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI				
E-FAALİYET GİDERLERİ(-)				
FAALİYET KARI VEYA ZARARI				
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN				
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN				
H-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)				
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR				
F-OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR				
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLARI(-)				
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI				
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL				
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI				

DİPNOTLAR :

1- .....

2- .....

.....

* İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin,milyon, milyar yada trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

İşletmeler, gelir tablolarını birlik sağlamak ve anlam birliği oluşturmak amacıyla ek formlardaki biçimde düzenlenirler. (Ek Tablo 3-4)

Tabloda "diğer" başlığı altında gösterilen gelir ve gider unsurlarının ait oldukları grubun toplam tutarının % 20'sini aşması halinde, bu kalem ayrı bir başlık altında ayrıca gösterilir. Tutarı olmayan kalemler gelir tablosunda yer almaz.

İŞLETME AYRINTILI GELİR TABLOSU TİPİ
(..... TL)*

EK TABLO 4

	Önceki Dönem		Cari Dönem	
A-BRÜT SATIŞLAR				
1-Yurtiçi Satışlar				
2-Yurtdışı Satışlar				
3-Diğer Gelirler				
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)				
1-Satıştan İadeler(-)				
2-Satış İskontoları(-)				
3-Diğer İndirimler(-)				
C-NET SATIŞLAR				
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)				
1-Satılan Mamuller Maliyeti(-)				
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)				
3-Satılan Hizmet Maliyeti(-)				
4-Diğer Satışların Maliyeti(-)				
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI				
E-Faaliyet Giderleri(-)				
1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)				
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri(-)				
3-Genel Yönetim Giderleri(-)				
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI				
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR				
1-İştiraklerden Temettü Gelirleri				
2-Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri				
3-Faiz Gelirleri				
4-Komisyon Gelirleri				
5-Konusu Kalmayan Karşılıklar				
6-Faaliyetle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Kârlar				
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)				
1-Reeskont Faiz Giderleri				
2-Komisyon Giderleri				
3-Karşılık Giderleri				
4-Diğer Olağan Gider ve Zararlar				
H-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)				
1-KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)				
2-UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)				
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR				
I-OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLARI				
1-Önceki Dönem Gelir ve Kârları				
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar				
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)				
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları(-)				
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları(-)				
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararları(-)				
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI				
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASIL YÜKÜMLÜLÜK				
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI				

DİPNOTLAR :

1- .....

2- .....

.....

* İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin,milyon, milyar yada trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

3.3. Gelir Tablosunun Türleri

Gelir tablosu türleri ikiye ayrılır:

1. Hesap tipi gelir tablosu
2. Rapor tipi gelir tablosu

3.3.1. Hesap Tipi Gelir Tablosu

AYDIN İşletmesinin 31.12.2006 Tarihli					
GİDER		GELİR TABLOSU		GELİR	
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		200	A-BRÜT SATIŞLAR		8.500
SATIŞTAN İADELER	80		YURT İÇİ SATIŞLAR	7.000	
SATIŞ İSKONTOLARI	120		DİĞER GELİRLER	1.500	
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		6.000	F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR		80
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	6.000		FAİZ GELİRLERİ	80	
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)		750	OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR		50
ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	100		DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	50	
PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	150				
GENEL YONETİM GİDERLERİ	500				
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		100			
KOMİSYON GİDERLERİ	70				
DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	30				
FINANSMAN GİDERLERİ (-)		60			
KISA VADELİ BORLANMA GİDERLERİ	60				
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		70			
DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	70				
	TOPLAM	7.180		TOPLAM	8.630
	KÂR	1.450		ZARAR	---
	GENEL TOPLAM	8.630		GENEL TOPLAM	8.630

3.3.2. Rapor Tipi Gelir Tablosu

AYDIN İşletmesinin 31.12.2006 Tarihli GELİR TABLOSU		
A-BRÜT SATIŞLAR		8.500
YURT İÇİ SATIŞLAR	7.000	
DİĞER GELİRLER	1.500	
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		200
SATIŞTAN İADELER	80	
SATIŞ İSKONTOLARI	120	
C-NET SATIŞLAR		8.300
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		6.000
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	6.000	
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI		2.300
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)		750
ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ	100	
PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	150	
GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	500	
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		1.550
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR		80
FAİZ GELİRLERİ	80	
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		100
KOMİSYON GİDERLERİ	70	
DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	30	
FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		60
KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ	60	
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR		1.470
OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR		50
DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR	50	
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		70
DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR	70	
DÖNEM KARI VEYA ZARARI		1.450
DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞ. YASAL YÜK. KARŞILIĞI(-)		---
DÖNEM NET KÂRI		1.450

3.4. Gelir Tablosu ve Bilânço İlişkisi

Muhasebe Süreci:

1. Açılış Bilânçosunun düzenlenmesi
2. Kayıtlar elde tutuluyor ise Belgelerin Yevmiye defterine ve Büyük deftere (Defteri Kebire) kaydı. Kayıtlar bilgisayarda tutuluyorsa; belgelerin Muhasebe fişlerine kayıt edilmesi.
3. Aylık mizanların düzenlenmesi
4. Genel Geçici Mizanın düzenlenmesi
5. Dönem sonu envanter işlemlerinin yapılması
6. Dönemin Gelir tablosunun düzenlenmesi
7. Sonuç (Gelir-Gider) hesaplarının kapatılması
8. Kesin mizanın düzenlenmesi
9. Dönem sonu bilânçosunun düzenlenmesi
10. Hesapların kapatılması.
11. Yeni dönemin hesaplarının açılarak, Yeni dönem Açılış Bilânçosunun düzenlenmesi şeklinde takip eder.

Yukarıdaki süreçte görüldüğü gibi, Gelir-Gider hesapları kapatılmadan Gelir Tablosunun düzenlenmesi gerekir.

İşletmenin dönem sonunda elde ettiği net Kârı ya da zararı hem Gelir Tablosunda, hem de bilânço da yer alır. Bilânço ve Gelir tablosunun ikisinde de yer alan tek hesap 590. Dönem Net Kârı ya da 591. Dönem Net Zararı (-) hesabıdır.

İşletmenin gelirleri giderlerinden fazla olur, dönem sonunda net kâr çıkar ise bu kâr bir bilânço hesabı olan 590. DÖNEM NET KÂRI hesabında gösterilir. İşletmenin giderleri gelirlerinden fazla olur, dönem sonunda net zarar çıkar ise bu zarar bir bilanço hesabı olan 591. DÖNEM NET ZARARI (-) hesabında gösterilir.

Döneme ait tüm gelir ve giderler Gelir Tablosunda yer alır. Gelirler Öz Sermayeyi arttırıcı, Giderler ise azaltıcı etki yaparlar. İşletmenin sermayesinde meydana gelen olumlu fark kârdır, olumsuz fark ise zarardır. Gelir tablosu ile bilânço ilişkisini bir örnek üzerinde aşamalar halinde görelim.

1) Yılmaz Ticaret işletmesinin bilançosu aşağıdaki gibidir.

YILMAZ TİCARET İŞLETMESİ 01.11.2006 Tarihli					
AKTİF		AÇILIŞ BİLANÇOSU		PASİF	
TİCARİ MALLAR	5.000	SERMAYE	5.000		
AKTİF TOPLAMI	<u>5.000</u>	PASİF TOPLAMI	<u>5.000</u>		

2) İşletme ellerindeki malın 3.000 liralık kısmını 3.600 liraya peşin satmış olsun. Yani 600 lira kâr elde etmiş olsun. Bilançosuna aşağıdaki gibi yansır.

YILMAZ TİCARET İŞLETMESİ 01.11.2006 Tarihli					
AKTİF		AÇILIŞ BİLANÇOSU		PASİF	
TİCARİ MALLAR	2.000	SERMAYE	5.000		
KASA HS	3.600	KÂR	600		
AKTİF TOPLAMI	<u>5.600</u>	PASİF TOPLAMI	<u>5.600</u>		

Not 1: İşletmenin elinde bulunan mal miktarı 5.000 TL den 2.000 TL ye düştü. İşletmemizin kasasına 3.600 TL para girdi. Bunlara karşılık öz kaynaklarımız (kâr) 600 TL artmış ve bilanço eşitliğimiz bozulmamış olur.

3) İşletmenin Gelir tablosunu çıkaracak olursak;

Satışlar:	3.600
Maliyet(-):	3.000
Kâr:	600

Not 2: İşletmeler her işlemlerinden sonra bilanço ya da gelir tablosu düzenlemezler. Sattıkları her malın da maliyetini tek tek hesaplamazlar. Dönem sonunda envanter işlemi yaparak, ellerinde kalan malı sayarak sattıkları malların maliyetini hesaplarlar.

3.5. Gelir Tablosu Uygulaması

1) **İşe Başlanması:** Aydın İşletmesinin 01.01.2006 tarihli açılış kaydı aşağıdaki gibidir.

1		01/01/2006	
100- KASA HESABI	7.200,00		
153- TİCARİ MALLAR	4.000,00		
255- DEMİRBAŞLAR HS	1.000,00		
102- BANKALAR HS	3.000,00		
121- ALACAK SENETLERİ	2.000,00		
		321- BORÇ SENETLERİ	1.000,00
		500- SERMAYE HS	16.000,00
		257- BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR	200,00
.....			

2) Mal alınması: 10.01.2006 tarihinde 5.000 TL'lik mal KDV hariç kredili olarak alınmıştır. (Mal Bedeli: 5.000 TL)

KDV: $5.000 * 0,18 = 900$ TL

Genel Toplam: $5.000 + 900 = 5.900$ TL

2		10/01/2006	
153- TİCARİ MALLAR	5.000,00		
191- İNDİRİLECEK KDV	900,00		
		320-SATICILAR HS	5.900,00
.....			

3) Mal satılması: 15.02.2006 tarihinde 3.540 TL'lik mal KDV dahil kredili olarak satılmıştır. (Genel Toplam: 3.540 TL)

Mal Bedeli: $3.540 / 1,18 = 3.000$ TL

KDV: $3.000 * 0,18 = 540$ TL

3		15/02/2006	
120- ALICILAR	3.540,00		
		600- YURTIÇİ SATIŞLAR	3.000,00
		391- HESAPLANAN KDV	540,00
.....			

4) Kira ödemesi: 25.03.2006 tarihinde 234 TL'lik işyeri kirası nakit ödenmiştir. Brüt Kira: $234/0,78 = 300$ TL Stopaj: $300 * 0,22 = 66$

4	25/03/2006		
	770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	300,00	
	100- KASA HS		234,00
	360- ÖDENECEK VERGİ VE FON		66,00
	.../.../...		

5) Pazarlama gideri: 05.04.2006 tarihinde 100 TL'lik reklâm gideri yapılmıştır. Gider: 100 TL KDV: $100 * 0,18 = 18$ TL Genel Toplam: $100 + 18 = 118$ TL

5	05/04/2006		
	760- PAZARLAMA SAT.DAĞ.GİDERLERİ	100,00	
	191- İNDİRİLECEK KDV	18,00	
	100- KASA HS		118,00
	.../.../...		

İade: Alınan malın istenildiği gibi olmamasından dolayı satıcı firmaya geri gönderilmesidir. Satıcı firmaya bizim firmamızın yaptığı iade tutarı 153-Ticari Mallar Hesabının alacağına yazılır. Bizim firmamıza alıcı firmaların yaptığı iade tutarı 610-Satıştan İadeleri Hesabının borcuna yazılır.

6) Mal alış iadesi: 17.05.2006 tarihinde 300 TL'lik mal anlaşma koşullarına uymadığı için satıcı firmaya iade edilmiştir.

6	17/05/2006		
	320- SATICILAR HS	354,00	
	153- TİCARİ MALLAR HS		300,00
	391- HESAPLANAN KDV		54,00
	.../.../...		

7) Satış iadesi: 30.05.2006 tarihinde 200 TL'lik mal anlaşma koşullarına uymadığı için alıcı firmadan iade alınmıştır.

7	30/05/2006		
	610- SATIŞTAN İADELER	200,00	
	191- İNDİRİLECEK KDV	36,00	
	120- ALICILAR HS		236,00
	.../.../...		

8) Muhasebe ücreti ödenmesi: 10.06.2006 tarihinde Muhasebeciye net 144 TL ödenmiştir.

Brüt Muhasebe Ücreti: $144 / 0,96 = 150$ TL

KDV: $150 * 0,18 = 27$ TL

Stopaj: $150 * 0,22 = 33$ TL

Net Ücret: $150 - 33 + 27 = 144$ TL

8		10/06/2006	
770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	150,00		
191- İNDİRİLECEK KDV	27,00		
100- KASA HS			144,00
360- ÖDENECEK VERGİ			33,00
.....			

Ciro İskontosu: Satıcı firmalar satışları arttırmak için yıllık belirledikleri tutarlarda mal alan müşterilerine iskonto yaparlar. Satıcı firma iskonto tutarını müşterisine bildirir, İskonto faturasını düzenleyip göndermesini ister. Satıcı firma iskonto faturasının toplam tutarını müşterinin borcundan düşer.

Ciro İskontosu malın maliyeti ile ilgili olmadığı için; satıcının bizim firmamıza yaptığı ciro iskonto tutarı 649- Diğer Olağan Gelir ve Kârlar Hesabına alacak yazılır. Bizim firmamızın alıcı firmaya yaptığı ciro İskontosu tutarı 659- Diğer Olağan Gider ve Gelirler Hesabına borç yazılır.

9) Satıcı firma tarafından yapılan ciro İskontosu: 20.07.2006 tarihinde Satıcı firma 500 TL'lik ciro İskontosu yaptığını bildirmiştir.

9		20/07/2006	
320- SATICILAR HS	590,00		
649- DİĞ.OLAĞAN GELİR VE KÂR			500,00
391- HESAPLANAN KDV			90,00
.....			

10) Müşteriye yapılan ciro İskontosu: 31.12.2006 tarihinde müşterimize 300 TL'lik ciro İskontosu yaptığımızı bildirdik.

10		31/12/2006	
659- DİĞ.OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	300,00		
191- İNDİRİLECEK KDV	54,00		
120- ALICILAR HS			354,00
.....			

Kasa İskontosuz: Vadeli bir satışın, sonradan peşin satışa dönüşmesidir. Satıcı ve Alıcı firmaların kendi aralarında iskonto tutarında anlaşması ile yapılır. Satıcı firmalar vadesini beklemeden alacağını nakit tahsil etmiş olurlar. Alıcı firmalar borçlarını erken ödeyerek borç tutarlarını azaltmış olurlar. Alıcı firmalar nakit durumları müsait ise erken ödeme yaparak borcunun bir kısmını ödemedi kurtulur. Anlaşmazlarsa alacak vadesi geldiğinde tahsil edilir. Satıcı firma iskonto faturasının toplam tutarını müşterinin borcundan düşer.

Kasa ıskontosuz malın maliyetini azaltan bir indirim olduğu için; Satıcı firmanın bizim firmamıza yaptığı kasa ıskontosuz tutarı 153-Ticari Mallar Hesabının alacağına yazılır. Bizim firmamızın alıcı firmaya yaptığı kasa ıskontosuz tutarı 611-Satış İskontoları Hesabının borcuna yazılır.

11) Satıcı firma tarafından yapılan kasa ıskontosuz: 31.12.2006 tarihinde satıcı firma ile anlaşma yapılarak borcumuzu erken ödediğimiz için satıcı firma tarafından yapılan 250 TL + KDV kasa ıskontosuz düşülerek, 4.956 TL olan borcumuz 4.661 TL olarak nakit ödenmiştir.

11		31/12/2006	
320- SATICILAR HS	4.956,00		
100- KASA HS		4.661,00	
153- TİCARİ MALLAR HS		250,00	
391- HESAPLANAN KDV		45,00	
.....			

12) Müşteriye yapılan kasa ıskontosuz: 31.12.2006 tarihinde alıcı firma ile anlaşma yapılarak borcunu erken ödediği için müşteriye 150 TL + KDV kasa ıskontosuz düşülerek, 2.950 TL olan borcu 2.773 TL olarak nakit tahsil edilmiştir.

12		31/12/2006	
611- SATIŞ İSKONTOSUZ	150,00		
191- İNDİRİLECEK KDV	27,00		
100- KASA HS	2.773,00		
120- ALICILAR		2.950,00	
.....			

Not: Genel Geçici Mizan çıkarılarak yılsonu envanter işlemlerine başlanır.

255- DEMİRBAŞLAR HS		257- B.AMORTİSMANLAR	
1.000,00			200,00
1.000,00	0,00	0,00	200,00

YILSONU (Envanter) Kayıtları:

13) Amortisman ayrılması: 2005 yılında alınmış olan 1.000 TL'lik Demirbaşlar için Normal amortisman yöntemine göre % 20 amortisman ayrılmıştır. Amortisman Tutarı: 1.000 * 0,20 = 200 TL

13	31/12/2006		
	770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	200,00	
	257- BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR		200,00
	.../.../...		

14) Faiz Geliri: Banka ekstresinden bankadaki hesabımıza 240 TL faiz ilave edildiği anlaşılmıştır.

14	31/12/2006		
	102- BANKALAR HS	240,00	
	642- FAİZ GELİRLERİ		240,00
	.../.../...		

15) Kambiyo Kârları: İşletmemizin kasasında bulunan 400 Dolar, Kuru 1,5 TL den 600 TL olarak kayıtlarımıza alınmıştır. Yılsonunda Dolar Kuru 1,7 TL'dir. Dolar Kurundaki 80 TL'lik artışın kaydını yapınız.

$$400 * 1,5 = 600 \text{ TL}$$

$$400 * 1,7 = 680 \text{ TL}$$

$$680 - 600 = 80 \text{ TL artış}$$

15	31/12/2006		
	100- KASA HS	80,00	
	646- KAMBIYO KÂRLARI		80,00
	.../.../...		

REESKONT İŞLEMİ: Vadeli olan alacak ya da borçların bilanço günündeki (31/12) gerçek değerlerine getirilmesi işlemidir. Senetlerin üzerinde yazılı olan değer nominal değerdir. Bilançolarda senetler nominal değerlerinden değil, gerçek değerlerinden gösterilmelidir.

Reeskont hesaplamak zorunlu değildir. İşletmenin gerçek durumunu görmek ve muhasebe ilkeleri açısından gereklidir. Alacak senetlerine reeskont uygulanırsa, Borç senetlerine de uygulamak zorunludur.

31 Aralık tarihinde Senedin vadesine kadar olan gün hesaplanır, Devletin belirlediği Reeskont faiz oranı uygulanarak Senedin o günkü değeri bulunur. Senedin Nominal değeri (üzerinde yazılı olan tutar) ile gerçek değeri (hesaplanan o günkü değeri) arasındaki fark reeskont tutarıdır.

Reeskont Hesaplama:

Reeskont Tutarı = Nominal Değer - Senedin bugünkü değeri

Senedin bugünkü değeri = Nominal Değer - Reeskont Tutarı

Reeskont Tutarı = $\frac{a \cdot n \cdot t}{36000 + (n \cdot t)}$	Senedin bugünkü değeri = $\frac{36000 \cdot a}{36000 + (n \cdot t)}$	a : Nominal Değer n : Vadeye Kalan Gün Sayısı t : Reeskont Faiz Oranı 36000 : Sabit (1 Yıldaki gün)

16) Reeskont Faiz Giderleri: Kayıtlarımızda bulunan 5 Nisan 2007 vadeli 2.000 TL'lik Alacak Senedimize reeskont uygulanmıştır.

Reeskont Faiz Oranı (t) : % 10 dır.

Vadeye Kalan Gün (n) : Ocak-31 + Şubat-28 + Mart-31 + Nisan- 5 = 95 gün
Nominal değer (a) : 2.000 TL

121- ALACAK SENETLERİ	
2.000,00	
2.000,00	0,00

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{2000 \cdot 95 \cdot 10}{36000 + (95 \cdot 10)} = \frac{1900000}{36950} = 51,42$$

16	31/12/2006		
	657- REESKONT FAİZ GİDERLERİ	51,42	
	122- ALACAK SNT REESKONTU		51,42

17) Reeskont Faiz Gelirleri: Kayıtlarımızda bulunan 20 Mart 2007 vadeli 1.000 TL'lik Borç Senedimize reeskont uygulanmıştır.

Reeskont Faiz Oranı (t) : % 10 dır.

Vadeye Kalan Gün (n) : Ocak-31 + Şubat-28 + Mart-20 = 79 gün

Nominal değer (a) : 1.000 TL

321- BORÇ SENETLERİ	
	1.000,00
0,00	1.000,00

$$\text{Reeskont Tutarı} = \frac{1000 \cdot 79 \cdot 10}{36000 + (79 \cdot 10)} = \frac{790000}{36790} = 21,47$$

17	31/12/2006		
	322- BORÇ SNT REESKONTU	21,47	
	647- REESKONT FAİZ GELİRLERİ		21,47
	...		

Maliyet Kaydı: Dönem sonunda yapılan mal sayımında (DSMM) 6.450 TL mal mevcudu olduğu anlaşılmıştır.

153-TİCARİ MALLAR		Dönem Başı Mal Mevcudu:	
4.000,00	300,00		4.000
5.000,00	250,00		5.000
			(250)
			(300)
9.000,00	550,00		(6.450)
			(-)
			2.000,00

MALİYET (7 İLE BAŞLAYAN GİDER) HESAPLARININ YANSITMA HESAPLARI KULLANILARAK 6 İLE BAŞLAYAN GELİR TABLOSU HESAPLARINA DEVRİ

Maliyet hesaplarının (7 ile başlayan Gider hesapları) Yansıtma hesapları ile kapatılması:

770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		760-PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİDERLERİ	
300,00		100,00	
150,00			
200,00			
650,00	0,00	100,00	0,00

19	31/12/2006		
	761- PAZ.SAT.VE DAĞ.GİD.YANSITMA HS	100,00	
	771- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HS	650,00	
	760- PAZ.SAT.VE DAĞITIM GİD.		100,00
	770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ		650,00

Yansıtma Hesaplarının Gelir Tablosu hesaplarına aktarılarak kapatılması:

770- GENEL YÖNETİM GİD.		760-PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİD.		771- GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMA		761-PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİD.YANS.	
300,00	650,00	100,00	100,00	650,00		100,00	
150,00							
200,00							
650,00	650,00	100,00	100,00	650,00	0,00	100,00	0,00

12	31/12/2006		
	631- PAZ.SAT.VE DAĞITIM GİD.	100,00	
	632- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ	650,00	
	761- PAZ.SAT.VE DAĞ.GİD.YANS.HS.		100,00
	771- GEN.YÖNETİM GİD. YANSITMA		650,00

771- GENEL YÖNETİM GİD. YANSITMA		761-PAZ. SATIŞ DAĞITIM GİD.YANS.	
650,00	650,00	100,00	100,00
650,00	650,00	100,00	100,00

GELİR TABLOSUNUN DÜZENLENMESİ

600- YURTIÇI SATIŞLAR		610-SATIŞTAN İADELER		611-SATIŞ İSKONTOLARI		621-SAT.TİC.MAL.MALİYETİ	
	3.000,00	200,00		150,00		2.000,00	
0,00	3.000,00	200,00	0,00	150,00	0,00	2.000,00	0,00
632-GENEL YÖNETİM GİDER		631-PAZ.SAT.DAĞ.GİDER		657- REESKONT FAİZ GİDER		659- DİĞ.OLAĞAN GİDER	
650,00		100,00		51,42		300,00	
650,00	0,00	100,00	0,00	51,42	0,00	300,00	0,00

642-FAİZ GELİRLERİ		646- KAMBIYO KÂRLARI		647- REESKONT FAİZ GELİR		649-DİĞ.OLAĞAN.GELİR	
	240,00		80,00		21,47		500,00
0,00	240,00	0,00	80,00	0,00	21,47	0,00	500,00

Rüştü BİÇER 31.12.2006 Tarihli		
GELİR TABLOSU		
A-BRÜT SATIŞLAR		3.000,00
YURT İÇİ SATIŞLAR	3.000,00	
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		350,00
SATIŞTAN İADELER	200,00	
SATIŞ İSKONTOLARI	150,00	
C-NET SATIŞLAR		2.650,00
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		2.000,00
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	2.000,00	
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI		650,00
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)		750,00
PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ	100,00	
GENEL YONETİM GİDERLERİ	650,00	
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		-100,00
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		841,47
FAİZ GELİRLERİ	240,00	
REESKONT FAİZ GELİRLERİ	21,47	
KAMBIYO KÂRLARI	80,00	
DİĞER OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR	500,00	
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		351,42
REESKONT FAİZ GİDERLERİ	51,42	
DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR	300,00	
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		----
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR		390,05
OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR		----
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		----
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		390,05
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KÂRŞILIKLARI(-)		---
DÖNEM NET KÂRI		390,05

UYGULAMA FAALİYETİ

İşlem Basamakları	Öneriler
➤ Gelir Tablosu düzenleme ilkelerini ayırt ediniz.	➤ Bir muhasebe bürosuna giderek, gelir tablosu düzenlerken nelere dikkat ettiklerini öğreniniz.
➤ Gelir Tablosunun şeklini çiziniz.	➤ Hesap planında yer alan 6 ile başlayan hesapları sırasıyla yazınız.
➤ Gelir Tablosunun başlığını yazınız.	➤ Tablonun üstüne işletmenin adını, gelir tablosu ifadesini ve düzenleme tarihini yazınız.
➤ Gelir Tablosunu oluşturan gelir hesaplarını yazınız.	➤ Tek Düzen Hesap planından faydalanınız.
➤ Gelir Tablosunu oluşturan gider hesaplarını yazınız.	➤ Tek Düzen Hesap planından faydalanınız.

ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME

A) OBJEKTİF TESTLER

1. Gelir ve gider hesapları Kâr / Zarar Hesabına devredilerek kapatılmadan önce hangi tablonun düzenlenmesi gerekir?
  - A) Bilânço
  - B) Gelir Tablosu
  - C) Mizan
  - D) Fon Akım tablosu
2. Brüt Satışlardan Satış indirimleri çıkarıldığında aşağıdakilerden hangisi bulunur?
  - A) Faaliyet Kârı
  - B) Net Kâr
  - C) Net Satışlar
  - D) Net Zarar
3. Gelir Tablosu Hesap Tipi ve ..... Tipi olarak düzenlenebilir?
4. Gelir Tablosunun Hesap Tipi olarak düzenlenmiş şekline ..... Tablosu da denir.
5. Brüt Satış Kârı veya Zararından ..... çıkarılarak net satışlar bulunur.

DEĞERLENDİRME

Cevaplarınızı cevap anahtarı ile karşılaştırınız. Doğru cevap sayınızı belirleyerek kendinizi değerlendiriniz. Yanlış cevap verdiğiniz ya da cevap verirken tereddüt yaşadığınız sorularla ilgili konuları faaliyete geri dönerek tekrar inceleyiniz.

Tüm sorulara doğru cevap verdiyseniz diğer faaliyete geçiniz

B) UYGULAMALI TESTLER

Eyyüp Öztürk İşletmenin 31.12.2006 tarihindeki Gelir Tablosu Hesaplarının durumları aşağıda verilmiştir. Gelir Tablosunu düzenleyiniz.

600- YURTİÇİ SATIŞLAR		610-SATIŞTAN İADELER		621-SAT.TİC.MAL.MALİYETİ	
	4.000,00	200,00		1.500,00	
0,00	4.000,00	200,00	0,00	1.500,00	0,00

642-FAİZ GELİRLERİ		632-GENEL YÖNETİM GİDER		653-KOMİSYON GİDERLERİ	
	150,00	800,00		300,00	
0,00	150,00	800,00	0,00	300,00	0,00

GELİR TABLOSU		
A-BRÜT SATIŞLAR		
YURT İÇİ SATIŞLAR		
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		
SATIŞTAN İADELER		
C-NET SATIŞLAR		
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ		
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI		
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)		
GENEL YONETİM GİDERLERİ		
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		
FAİZ GELİRLERİ		
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		
KOMİSYON GİDERLERİ		
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR		
OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR		
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KÂRŞILIKLARI(-)		
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI		

Aşağıdaki tabloda verilen işlemleri uygulamalı testi çözerken işaretleyiniz.

Değerlendirme Ölçütleri	Evet	Hayır
1. Gelir Tablosunun başlığını yazdınız mı?		
2. Brüt Satışları yazdınız mı?		
3. Satış İndirimlerini yazdınız mı?		
4. Net Satışları hesapladınız mı?		
5. Satışların Maliyetini yazdınız mı?		
6. Brüt Satış Kârı veya Zararını hesapladınız mı?		
7. Faaliyet Giderlerini yazdınız mı?		
8. Faaliyet Kârı veya Zararını hesapladınız mı?		
9. Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârları yazdınız mı?		
10. Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararları yazdınız mı?		
11. Finansman giderleri yazdınız mı?		
12. Olağan Kâr veya Zararı hesapladınız mı?		
13. Olağandışı gelir ve kârları yazdınız mı?		
14. Olağandışı gider ve zararları yazdınız mı?		
15. Dönem Kârı veya Zararını hesapladınız mı?		
16. Dönem Kârı vergi ve diğer yasal yükümlülük karşılıklarını		
17. Dönem Net Kârı veya Zararını hesapladınız mı?		

DEĞERLENDİRME

Yapılan değerlendirme sonunda hayır şeklindeki cevaplarınızı bir daha gözden geçiriniz. Kendinizi yeterli görmüyorsanız öğrenme faaliyetini tekrar ediniz. Cevaplarınızın tamamı evet ise bir sonraki faaliyete geçiniz.

MODÜL DEĞERLENDİRME

A) OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

Aşağıdaki soruların cevaplarını doğru ve yanlış olarak değerlendiriniz.

Sorular	Doğru	Yanlış
1. İşletmenin gelir ve giderlerinin gösterildiği temel mali tabloya bilanço denir.		
2. Aktif karakterli hesaplarda artışlar borca, azalışlar alacağa yazılır.		
3. Bilanço düzenlerken ve kayıt yaparken hesap plânından faydalanılır.		
4. Bilançoda aktif ve pasif olmak üzere iki taraf vardır.		
5. Bilançoya tarih yazmak zorunlu değildir.		
6. Duran varlıklar bilançonun pasif tarafında yer alır.		
7. 322 nolu hesap kaynak hesabı olmasına karşın varlık hesabı gibi işlemektedir.		
8. Hesap numarası 100 ile başlayan hesaplar dönen varlıklar grubunda yer alır.		
9. Gelir tablosunda varlık ve kaynak hesapları bulunur.		
10. Hesaplara kayıt yapılırken ve bilanço düzenlenirken rakamların doğru yazılması çok önemlidir.		

DEĞERLENDİRME

Sorulara verdiğiniz yanıtları modül sonundaki cevap anahtarıyla karşılaştırınız.

Bu faaliyet kapsamında hangi bilgileri kazandığınızı belirleyiniz.

Yanlış cevaplandığı sorularla ilgili konuları tekrar inceleyip öğrenmeye çalışınız.

B) OBJEKTİF TESTLER

1. Hesap planında Gelir tablosu hesapları hangi kod ile başlar?
A) 1
B) 3
C) 5
D) 6
2. Yabancı para kur farklarından kaynaklanan zararlar ..... Hesabına kayıt edilir?
3. Satış iadeleri ..... Hesabının ..... tarafına kayıt edilir?
4. Alış İskontoları..... Hesabının ..... tarafına kayıt edilir?
5. Bankadan elde edilen faiz geliri ..... Hesabına kayıt edilir?
6. Bir işletmenin gelir ve giderlerini ve bunların sonucunda kâr mı zarar mı ettiğini gösteren tabloya ..... Tablosu denir?
7. Hem Gelir Tablosunda hem de Bilançoda yer alan tek hesap ..... hesabıdır.
8. Brüt Satış Kârı veya Zararından Faaliyet Giderlerini çıkardığımızda ..... Kârı veya Zararı bulunur.
9. Faaliyet Kârı veya Zararına, Diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar eklenip, Diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlar ile Finansman giderleri çıkarıldığında ..... Kâr veya Zarar bulunur.
10. Olağan Kâr veya Zarara, Olağandışı gelir ve kârlar eklenip, olağandışı gider ve zararlar çıkarıldığında ..... Kârı veya Zararı bulunur.

C) OBJEKTİF TESTLER (Çoktan seçmeli sorular)

1. “Muhasebe bilgileri doğru, tarafsız, adil ve kurallara uygun olmalıdır. İnsanlara yanlış bilgi verilerek yanıltılmamalıdır” ifadesi muhasebenin hangi temel ilkesinin gereğidir?
  - A) Kişilik İlkesi
  - B) Önemlilik İlkesi
  - C) İhtiyatlılık İlkesi
  - D) Sorumluluk İlkesi
2. Aşağıdakilerden hangisi işletme bilançosunun pasifinde yer alır?
  - A) Komisyon Gelirleri
  - B) Faiz Gelirleri
  - C) Kambiyo Karları
  - D) Gelecek Yıllara Ait Gelirler
3. İşletmenin varlık ve kaynak unsurlarını oluşturan, borç ya da alacak kalanı veren hesaplara ne ad verilir?
  - A) Aktif Hesaplar
  - B) Pasif Hesaplar
  - C) Bilanço Hesapları
  - D) Gelir Tablosu Hesapları
4. Bir işletmenin belli bir tarihteki varlıklarının ve bu varlıkların sağlandığı kaynakları gösteren temel mali tablo aşağıdakilerden hangisidir?
  - A) Bilanço
  - B) Gelir Tablosu
  - C) İşletme Defteri
  - D) Günlük Defter
5. Bir mali tablonun bilanço sayılabilmesi için aşağıdaki bilgilerden hangisinin bulunması gerekmez?
  - A) Bilanço Başlığında Ait Olduğu İşletmenin Adı
  - B) Bilançonun Düzenlenme Tarihi
  - C) Bilanço Kelimesi
  - D) Madde Numarası
6. Varlık kavramı aşağıdakilerden hangisi ile ilgili değildir?
  - A) Para ve Para ile Edilebilen Değerler
  - B) Mevcutlar
  - C) Alacaklar
  - D) Sermaye
7. Bilançoda aktif taraf her zaman pasif tarafa eşittir cümlesi ne anlama gelir?
  - A) Bilançonun Temel Denkliği
  - B) Hesabın Borç Kalanı Vermesi
  - C) Hesabın Alacak Kalanı Vermesi
  - D) Hesap Açma

8. Bir işletmenin belli bir faaliyet döneminde elde ettiği gelirler ve yaptığı giderler ile sonuçta ulaştığı kar ya da zararı gösteren tabloya ne denir?
- A) Gider tablosu
B) Gelir Tablosu
C) Bilânço
D) Defterikebir
9. İşletme faaliyetleri sonucunda işletmenin varlıklarında ve sermayesinde meydana gelen azalışa ne denir?
- A) Zarar
B) Gelir
C) Kar
D) Varlık
10. Hesap tipi gelir tablosunda aşağıdaki ifadelerden hangisi yer almaz?
- A) İşletmenin Adı
B) Gelir Tablosu İbaresini
C) Ait Olduğu Dönemin Başlangıç ve Bitiş Tarihi
D) Büyük Defter Sayfa Bağlantı Numarası
11. Aşağıdakilerden hangisi hem bilanço hem de gelir tablosunda yer alır?
- A) Dönem Net Karı Veya Zararı
B) Satışlar
C) Net Kar
D) Satılan Malın Maliyeti
12. “İşletmenin faaliyet süresi sahiplerinin yaşam süreleri ile sınırlı değildir. Sahiplerinin ölümünden sonra işletme varisler tarafından işletilmeye devam edilir “ ifadesi muhasebenin hangi temel ilkesinin gereğidir?
- A) Kişilik İlkesi
B) Önemlilik İlkesi
C) Süreklilik İlkesi
D) Sorumluluk İlkesi
13. İşletmenin kaynaklarını gösteren ifade aşağıdakilerden hangisidir?
- A) Mevcutlar + Alacaklar
B) Sermaye + Alacaklar
C) Sermaye + Borçlar
D) Borçlar + Alacaklar
14. Aşağıdaki ifadelerden hangisi yanlıştır?
- A) Kaynaklar = Varlıklar
B) Varlıklar = Mevcutlar + Alacaklar
C) Kaynaklar = Sermaye + Borçlar
D) Kaynaklar $\neq$ Varlıklar

D) PERFORMANS TESTİ

Ahmet Hamdi Başöner firmasının 31.12.2005 tarihli Gelir Tablosu hesaplarının durumu aşağıdaki gibidir. Gelir Tablosunu düzenleyiniz.

600- YURTIÇİ SATIŞLAR		610-SATIŞTAN İADELER		621-SAT.TİC.MAL.MALİYETİ	
	140.000,00		2.000,00		100.000,00
0,00	140.000,00	2.000,00	0,00	100.000,00	0,00
642-FAİZ GELİRLERİ		632-GENEL YÖNETİM GİDER.		656-KAMBİYO ZARARLARI	
	1.000,00		10.000,00		800,00
0,00	1.000,00	10.000,00	0,00	800,00	0,00

GELİR TABLOSU		
A-BRÜT SATIŞLAR		
YURT İÇİ SATIŞLAR		
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		
SATIŞTAN İADELER		
C-NET SATIŞLAR		
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ		
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI		
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)		
GENEL YONETİM GİDERLERİ		
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		
FAİZ GELİRLERİ		
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		
KAMBİYO ZARARLARI		
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR		
OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR		

OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI(-)		
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI		

Değerlendirme

Verdiğiniz cevapları cevap anahtarından kontrol ediniz. Verdiğiniz doğru cevap sayısı testte 8 'den az, yaptığınız işlemlerde hata fazla ise modülün ilgili bölümlerini yeniden kontrol ediniz.

“

CEVAP ANAHTARLARI

ÖĞRENME FAALİYETİ-1 CEVAP ANAHTARI (Çoktan Seçmeli Sorular)

1	A
2	D
3	C
4	B
5	D
6	D
7	D
8	B

OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

1	Y
2	D
3	D
4	D
5	Y
6	Y
7	D
8	D
9	Y
10	Y

ÖĞRENME FAALİYETİ 2 CEVAP ANAHTARI

1	D
2	Y
3	D
4	Y
5	Y
6	D
7	D
8	D
9	Y
10	D

Sermaye: Varlık Toplamı – Kaynak Toplamı

Sermaye: (1.250 + 1.100 + 750 + 5.000 + 1.000) – (2.500 + 1.700 + 2.000)

Sermaye = 9.100 – 6.200

Sermaye = 2.900

AKTİF	BULUT TİCARET İŞLETMESİ 01.07.2006 TARİHLİ AÇILIŞ BİLANÇOSU		PASİF
I-DÖNEN VARLIKLAR	8.100	III-KISA VAD.YAB.KAY.	4.200
10-HAZIR DEĞERLER 2.350		30-MALİ BORÇLAR 2.500	
100-KASA HES. 1.250		300-BANKA KRE. 2.500	
102-BANKA 1.100		32-TİC. BORÇLAR 1.700	
12-TİCARİ ALAC. 750		321-BORÇ SEN. 1.700	
120-ALICILAR 750		IV-UZUN VAD.YAB.KAY.	2.000
15-STOKLAR 5.000		42-TİC. BORÇLAR 2.000	
153-TİC.MAL 5.000		420-SATICILAR 2.000	
II-DURAN VARLIKLAR	1.000	V-ÖZ KAYNAKLAR	2.900
22-TİCARİ ALAC. 1.000		50-ÖDENMİŞ SER. 2.900	
221-AL. SEN 1.000		500-SERMAYE 2.900	
AKTİF TOPLAMI	<u>9.100</u>	PASİF TOPLAMI	<u>9.100</u>

ÖLÇME SORULARI (ÇOKTAN SEÇMELİ SORULAR)

1	B
2	D
3	C
4	A
5	A

ÖĞRENME FAALİYETİ-3 CEVAP ANAHTARI

OBJEKTİF TEST CEVAPLARI

1	b) Gelir Tablosu
2	c) Net Satışlar
3	Rapor Tipi
4	Kâr / Zarar Tablosu
5	Satış İndirimleri

UYGULAMALI TEST CEVAP ANAHTARI

Eyyüp ÖZTÜRK 31.12.2006 Tarihli GELİR TABLOSU		
A-BRÜT SATIŞLAR		4.000,00
YURT İÇİ SATIŞLAR	4.000,00	
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		200,00
SATIŞTAN İADELER	200,00	
C-NET SATIŞLAR		3.800,00
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		1.500,00
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	1.500,00	
BRÜT SATIŞ KÂRI		2.300,00
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)		800,00
GENEL YONETİM GİDERLERİ	800,00	
FAALİYET KÂRI		1.500,00
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		150,00
FAİZ GELİRLERİ	150,00	
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		300,00
KOMİSYON GİDERLERİ	300,00	
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		----
OLAĞAN KÂR		1.350,00
OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR		----
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		----
DÖNEM KÂRI		1.350,00
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KÂRŞILIKLARI(-)		---
DÖNEM NET KÂRI		1.350,00

MODÜL DEĞERLENDİRME CEVAP ANAHTARI

A) OBJEKTİF TESTLER (ÖLÇME SORULARI)

1	Y
2	D
3	D
4	D
5	Y
6	Y
7	D
8	D
9	Y
10	D

B) OBJEKTİF TESTLER

1	d) 6
2	656- KAMBİYO ZARARLARI (-)
3	610- SATIŞTAN İADELER HS. Borç tarafına
4	153- TİCARİ MALLAR HESABI Alacak tarafına
5	642- FAİZ GELİRLERİ HS.
6	GELİR TABLOSU
7	KÂR YADA ZARAR HESABI (590 YADA 591)
8	FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI
9	OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR
10	DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI

C) OBJEKTİF TESTLER (Çoktan seçmeli sorular)

1	D
2	D
3	C
4	A
5	D
6	D
7	A
8	B
9	A
10	D
11	A
12	C
13	C
14	D

D) PERFORMANS TESTİNİN CEVAPLARI

GELİR TABLOSU		
A-BRÜT SATIŞLAR		140.000,00
YURT İÇİ SATIŞLAR	140.000,00	
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		2.000,00
SATIŞTAN İADELER	2.000,00	
C-NET SATIŞLAR		138.000,00
D-SATIŞLARIN MALİYETİ (-)		100.000,00
SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ	100.000,00	
BRÜT SATIŞ KÂRI		38.000,00
E-FAALİYET GİDERLERİ (-)		10.000,00
GENEL YONETİM GİDERLERİ	10.000,00	
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		28.000,00
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		1.000,00
FAİZ GELİRLERİ	1.000,00	
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)		800,00
KAMBİYO ZARARLARI	800,00	
H-FİNANSMAN GİDERLERİ (-)		---
OLAĞAN KÂR		28.200,00
OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR		---
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)		---
DÖNEM KÂRI		28.200,00
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KÂRŞILIKLARI(-)		---
DÖNEM NET KÂRI		28.200,00

KAYNAKÇA

- www.maliye.gov.tr
- www.turmob.org.tr
- www.muhasibat.gov.tr
- Vergi Usul Kanunu
- Hüseyin AYDIN'ın Ders Notları
- COŞKUNCA Semra, **Yayınlanmamış Ders Notları**
- BOZAN Osman, **Muhasebe Teknikleri 1**, Tutibay Yayınları, Evos Basım Yayın Ankara
- KARAKAYA Mevlüt, **Muhasebe Teknikleri 2**, Tutibay Yayınları, Evos Basım Yayın Ankara
- DEMİR Musa, **Dış Ticaret İşlemleri ve Muhasebesi**, Detay Yayınları Ankara